

HOTSPOTMONITOR gemeente Twenterand 2020

Inhoudsopgave

<u>Inleiding</u>	<u>4</u>
<u>Achtergrond</u>	<u>5</u>
<u>Hotspotmonitor 2020</u>	<u>6</u>
<u>Hotspotlijst 2020</u>	<u>8</u>
Beschrijving van de hotspots	
<u>2020-01: Gemeentelijke herindeling</u>	<u>9</u>
<u>2020-02: Foto Konijnenberg, verboden verkoop</u>	<u>11</u>
<u>2020-03: Woningschade nabij Kanaal Almelo - De Haandrik</u>	<u>13</u>
<u>2020-04: Oale Bouw</u>	<u>15</u>
<u>2020-05: Koopzondag ja/nee</u>	<u>17</u>
<u>2020-06: GHB gebruik en problematiek</u>	<u>19</u>
<u>2020-07: Verspreiding van asbest bij brand Vroomshoop</u>	<u>22</u>
<u>2020-08: Landbouw Ontwikkelgebied (LOG) Vroomshoop</u>	<u>24</u>
<u>2020-09: Zwembad De Stamper</u>	<u>26</u>
<u>2020-10: SOWECO - Voortbestaan van de sociale werkvoorziening</u>	<u>30</u>
<u>2020-11: Opheffing station Geerdijk</u>	<u>32</u>
<u>2020-12: Centrum ontwikkeling Vroomshoop</u>	<u>35</u>
<u>2020-13: Verkeersveiligheid N36</u>	<u>37</u>
<u>2020-14: Coronacrisis</u>	<u>39</u>

De gemeente Twenterand is in 2001 ontstaan. Sindsdien hebben zich veel situaties voorgedaan die van grote betekenis zijn geweest voor de lokale gemeenschap. De impact voor de inwoners was soms groot. Soms was er sprake van scherpe tegenstellingen en debat. In weer andere situaties hebben politiek of bestuur een belangrijke rol gespeeld. Of heeft hun rol ter discussie gestaan. In de meeste van deze situaties was er in meer of mindere mate sprake van aandacht in de media: op TV, in de krant en ook steeds vaker in de sociale media. Vaak regionaal, maar soms zelfs landelijk.

Deze gebeurtenissen en kwesties maken deel uit van het collectieve geheugen van de Twenterandse samenleving, waaraan nog regelmatig wordt teruggedacht. En misschien zijn ze in de nabije of wat verdere toekomst reden voor een (historisch)

onderzoek naar wat zich precies heeft afgepeeld. De informatie die bij deze kwesties is gevormd, is daarom onderdeel van het cultuur-historisch erfgoed van de gemeente. Om de informatie voor de toekomst te behouden, is het van belang de gebeurtenissen op tijd te identificeren en ze als 'hotspot' te definiëren en vast te stellen. Dit proces, de zogenoemde hotspotmonitor, heeft de gemeente Twenterand nu voor het eerst uitgevoerd. Het resultaat daarvan is weergegeven in deze rapportage.

Bijzondere gebeurtenissen van grote betekenis zullen blijven voorkomen. Daarom zal de gemeente Twenterand de hotspotmonitor periodiek uitvoeren. Op deze manier willen wij blijven bijdragen aan het behouden van de verhalen van de unieke geschiedenis van onze gemeente.

Gemeenten moeten zorgen voor hun archief. Zij hebben een wettelijke plicht om archiefbescheiden te selecteren op 'permanent bewaren' of 'op termijn vernietigen'. Het vernietigen gebeurt na een in een selectielijst vastgestelde bewaartermijn. Een selectielijst kent ook criteria op basis waarvan archiefbescheiden uitgezonderd worden van vernietiging. In de door de VNG Archiefcommissie opgestelde selectielijst voor gemeenten¹ is één van de criteria dat deze behoren tot een zogenoemde hotspot. In samenwerking met het IPO, de Unie van Waterschappen en het Nationaal Archief heeft de VNG een handleiding aangereikt². Daarin wordt 'hotspot' gedefinieerd als:

een gebeurtenis of kwestie die leidt tot een opvallende of intensieve interactie tussen overheden, tussen overheid en samenleving of tussen burgers, bedrijven en instelling onderling

Door hotspots te benoemen wordt het mogelijk om informatie over gebeurtenissen met een voor de gemeente bijzonder karakter toch te bewaren.

Informatie die normaal gesproken vernietigd zou worden. Op die manier blijft informatie met een cultuur-historische waarde behouden voor toekomstig onderzoek.

Om te bepalen wat voor de gemeente Twenterand de hotspots zijn, wordt periodiek een hotspotmonitor uitgevoerd.³ Hierin doet de gemeente onderzoek naar wat zich, binnen een vooraf bepaalde periode, heeft voorgedaan met een voor haar gemeente en inwoners bijzonder karakter. Daarbij worden vier criteria gehanteerd:

1. Maatschappelijke beroering
2. Tegenstelling tussen burgers
3. Debat over functioneren overheid
4. Positie bestuur

In de volgende paragraaf worden de vier criteria beschreven.

Als een gebeurtenis of kwestie aan één of meer van de vier criteria voldoet, wordt deze als hotspot voorgedragen. Tijdens de periodieke hotspotmonitor wordt zo een lijst samengesteld van hotspots. Het college stelt uiteindelijk deze lijst definitief vast.

¹ Selectielijst voor gemeenten en intergemeentelijke organen 2017, vastgesteld door de Minister van OCW d.d. 23 juni 2017 en gepubliceerd in de Staatscourant nr. 38013 van 6 juli 2017

² Handreiking periodieke hotspotmonitor decentrale overheden, samenstelling project Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO), 19 juli 2017

³ Interne regeling *Inrichting periodieke hotspotmonitor Twenterand*, vastgesteld 19 november 2018

De met dit rapport gepubliceerde hotspotlijst is het resultaat van de eerste hotspotmonitor die de gemeente Twenterand heeft uitgevoerd. Daarbij heeft de gemeente de aanwijzing gevolgd uit de eerder genoemde handreiking voor de periodieke hotspotmonitor.

Voorafgaand aan de hotspotmonitor is ervoor gekozen om in het onderzoek terug te kijken tot en met het jaar 2001. Dit hangt samen met het feit dat in dat jaar de gemeente Twenterand ontstaan is uit een gemeentelijke herindeling, waarbij de gemeenten Vriezenveen en Den Ham zijn samengegaan tot de gemeente Twenterand.

Voor het onderzoek is een expertgroep van intern en extern deskundigen samengesteld. Vanuit de gemeentelijke organisatie zijn medewerkers vanuit verschillende disciplines, te weten Communicatie, Bestuurlijke ondersteuning en Ruimte betrokken. Bovendien is daarbij gekozen voor medewerkers die, door hun langere betrokkenheid bij Twenterand, kennis hebben over wat er gespeeld heeft in de onderzoeksperiode. De extern deskundigen hebben het perspectief vanuit de samenleving vertegenwoordigd. Door deze samenstelling van de expertgroep is het onderzoek vanuit verschillende invalshoeken gedaan.

In verschillende bijeenkomsten heeft de expertgroep gesproken over de recente geschiedenis met het doel mogelijke hotspots te identificeren. Daarbij is uitgegaan van de vier criteria uit de VNG handleiding.

1. Maatschappelijke beroering

Er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager (gemeente Twenterand) die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.

2. Tegenstelling tussen burgers

Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgvrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en het debat over de kwestie maakt veel emoties los.

3. Debat over functioneren overheid

Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager (het bestuur).

4. Positie bestuur

Er is sprake van een politieke kwestie, waardoor de positie van het decentrale openbaar bestuur ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.

Daarnaast is online onderzoek gedaan om te achterhalen in hoeverre er sprake is geweest van aandacht in de media⁴, zoals in het eerste criterium genoemd is. Media aandacht is een indicatie voor de impact van een gebeurtenis.

Uit het onderzoek is een voorlopige lijst van dertien hotspots gekomen. Deze is op grond van de archiefverordening⁵ aan het Strategisch Informatie-overleg (SIO) voorgelegd om daar als concept hotspotlijst 2019 te worden vastgesteld. In het SIO zijn twee van de voorgestelde hotspots van de lijst afgevoerd en twee nieuwe toegevoegd.

Ten tijde van het samenstellen van het eindrapport over de hotspotmonitor werd de wereld geconfronteerd met het coronavirus. De impact hiervan op de samenleving is uniek en groot gebleken. Het heeft een uitzonderlijk beroep gedaan op het bestuur. Dat geldt ook voor de gemeente Twenterand en haar inwoners. Daarom is in augustus 2020 besloten de coronacrisis als veertiende hotspot aan de door het SIO

⁴ Er is op twee manieren gezocht naar berichtgeving in de media: 1. met een algemene zoekopdracht via een zoekmachine en 2. rechtstreeks in enkele regionale en plaatselijke nieuwsbronnen, te weten DeltaFM, Westerhaar Digitaal, Dagblad Tubantia en RTV Oost.

⁵ *Archiefverordening gemeente Twenterand 2018*, zoals vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Twenterand op 12 maart 2019.

vastgestelde conceptlijst toe te voegen. De oorspronkelijke titel hotspotmonitor 2019 is tegelijk gewijzigd in hotspotmonitor 2020.

Op 15 december 2020 is de hotspotlijst gemeente Twenterand 2020 door het college vastgesteld.

Door publicatie van de hotspotlijst wil de gemeente Twenterand niet alleen haar eigen archief bewerken en archiefbescheiden veilig stellen voor mogelijk toekomstig historisch onderzoek, maar wil zij ook een bijdrage leveren in de afweging van andere archiefvormers en archiefinstellingen in de regio bij het denken over hotspots. Ook stelt zij daarmee particulieren en andere archiefvormers in de gelegenheid om eventueel aanvullend archief aan te

bieden. Op deze manier kunnen zij bijdragen aan het compleet maken van het verhaal van de verschillende hotspots van de gemeente Twenterand. Bij het aannemen van aangeboden archief geeft de gemeente voorrang aan vijf hotspots, te weten de hotspots 3, 4, 6, 7 en 11. Dit vanuit het oogpunt van de impact van de kwesties en de verwachtingen rond het (kunnen) verwerven, verwerken en behouden van archiefmateriaal. Met deze prioritering wil de gemeente overigens de impact van de andere hotspots geenszins onderschatten.

De hotspotmonitor is geen eenmalige gebeurtenis. De gemeente Twenterand zal periodiek en in ieder geval eens in de twee jaar opnieuw onderzoek doen naar mogelijke nieuwe hotspots.

Hotspotlijst 2020

De hierna weergegeven hotspotlijst geeft een beknopt overzicht van de veertien hotspots, de periode waarover iedere hotspot gaat en de criteria op basis

waarvan de hotspots zijn vastgesteld. De lijst geeft een korte benaming van iedere hotspot. In het hoofdstuk hierna worden de hotspots nader beschreven.

Nr	Beknopte omschrijving hotspot	Beginjaar	Eindjaar	Criterium			
				1	2	3	4
01	Gemeentelijke herindeling	2000	2002	X	X		
02	Foto Konijnenberg - verboden de-	2015	2019	X			X
03	Woningschade nabij Kanaal Almelo De Haandrik	2011	Heden	X			
04	Renovatie en herstructurering De Oale Bouw	2017	Heden	X			X
05	Koopzondag ja/nee	2018	2019	X	X		
06	Vernieuwde aanpak GHB-	2016	2019	X			X
07	Verspreiding van asbest bij brand in Vroomshoop	2008	2009	X			
08	Landbouw Ontwikkelgebied (LOG) Vroomshoop	2006	2018	X	X		X
09	Nieuwbouw zwembad De Stamper	2004	Heden	X	X		X
10	SOWECO - Voortbestaan van de sociale werkvoorziening	2014	Heden	X		X	X
11	Opheffing station Geerdijk	2013	2016	X			
12	Centrum ontwikkeling	2001	Heden	X			X
13	Verkeersveiligheid N36	2012	Heden	X			X
14	Coronacrisis	2020	Heden	X			X

Beschrijving van de hotspots

2020 - 01 Gemeentelijke herindeling

Periode: 2000-2003 (2007)

Op 1 januari 2001 zijn de gemeente Vriezenveen en Den Ham samengevoegd tot de nieuwe gemeente Twenterand. De directe aanleiding hiervoor was de druk vanuit Den Haag op Provincies en Gemeenten om te komen tot schaalvergroting met als doel vernieuwing van de bestuurlijke organisatie en versterking van het lokaal bestuur. Diverse kleinere gemeenten in Twente en West-Overijssel zijn daarop per 1 januari 2001 heringedeeld. Landelijk heeft dit uiteindelijk geleid tot krimp van 537 gemeenten in 2020 tot 355 gemeenten in 2020. Het was oorspronkelijk de bedoeling om de herindeling in te laten gaan op 1 januari 2000. Door vertraging in de wetgeving, als gevolg van de val van het tweede Paarse kabinet op 19 mei 1999 – na de zgn. ‘Nacht van Wiegel’¹ – is in september 2000 besloten om de herindeling in te laten gaan op 1 januari 2001.

Het had niet de voorkeur van de gemeente Den Ham om samen te gaan met Vriezenveen. In beide gemeenten was het CDA destijds de grootste partij. Den Ham en Vriezenveen waren bovendien nagenoeg even grote plattelandsgemeenten.

In november 2000 zijn ‘herindelingsverkiezingen’ voor de gemeenteraad gehouden. Dit heeft echter niet tot grote verschuivingen geleid in het politieke landschap. Bovendien was de herindeling door Rijk en Provincie opgelegd. De impact van de nieuwe samenstelling van de gemeenteraad was daarom beperkt. Bijzonder was wel dat deze gemeenteraad een zittingstermijn van zes jaar heeft gehad. De reguliere gemeenteraadsverkiezingen van 2002 zijn overgeslagen.

De Herindeling betekende niet automatisch het samengaan van alle tot de gemeenten Den Ham en Vriezenveen behorende kernen, waaronder Vroomshoop, Westerhaar en Vriezenveensewijk, en het

gehele grondgebied van beide gemeenten. Aadorp, het zuidelijk deel van Vriezenveen en het Bedrijvenpark Twente zijn bij Almelo gevoegd.

Aanvankelijk was het de bedoeling dat ook Daarlerveen tot de nieuw te vormen gemeente zou gaan behoren. Door een succesvolle lobby tot aan de politiek in Den Haag van het dorp Daarlerveen is het dorp uiteindelijk niet toegevoegd aan de gemeente Twenterand. Daarlerveen hoort daarom nog steeds bij de gemeente Hellendoorn.

Als eerste burgemeester van de nieuwe gemeente is benoemd de heer Helmer Koetje. Omdat er voor de ingangsdatum van de herindeling nog geen nieuwe gemeentenaam was vastgesteld, was dat in eerste instantie ‘Vriezenveen’: de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken gehanteerde werknaam en voorlopig ook officiële gemeentenaam. De nieuwe gemeenteraad wilde echter een nieuwe naam, met name omdat bij veel inwoners van de oude gemeente Den Ham het gevoel bestond dat ze ‘overgenomen’ waren.

Na uitgebreide consultatie van inwoners via zowel schriftelijke als telefonische enquêtes zijn aan de gemeenteraad vijf namen voorgelegd. Dit waren achtereenvolgens Twenterand, Twenteland, Vroomshoop, Den Ham en Vriezenveen. In deze volgorde zijn de namen in stemming gebracht. De eerste naam die in mondelinge stemming werd gebracht, heeft direct een raadsmeerderheid gehaald. Daardoor was een stemming over de andere namen niet meer nodig.

Uiteindelijk is op 31 mei 2001 door de nieuw gekozen gemeenteraad de naam Twenterand vastgesteld. In verband met de wettelijk verplichte voorbereiding is de officiële ingangsdatum van de nieuwe gemeente met de naam Twenterand een jaar later op 1 juni 2002.

¹In de nacht van 19 mei stemde Hans Wiegel na een marathonzitting van 16 uur als enigst VVD senator tegen het voorliggende wetsvoorstel van het kabinet Kok voor invoer van een correctief referendum, waardoor het wetsvoorstel van tafel ging.

Beschrijving van de hotspots

Wapens en vlag

Bij het samengaan van de gemeenten Vriezenveen en Den Ham tot de Gemeente Twenterand hoorde ook het vaststellen van een nieuwe vlag en een nieuw gemeentewapen. Voor de nieuwe gemeentevlag heeft het college van burgemeester en wethouders reclamebureau Image Building uit Den Ham ingeschakeld dat vier ontwerpen heeft gemaakt. Uit deze vier ontwerpen is een keuze gemaakt. Het groene vlak geeft het plattelandskarakter weer en de blauwe ruiten de verschillende woonkernen van de nieuwe gemeente.

Het gekozen ontwerp is eind 2001 voorgelegd aan De Hoge Raad van Adel. Deze raad adviseert de regering over onder andere vlag en wapen van Rijk, provincies en gemeenten. De Hoge Raad stelt eisen aan het ontwerp en keurt deze of geeft advies.

Een door de Hoge Raad van Adel in april 2003 voorgestelde aanpassing op de vlag is niet meegenomen in het definitieve ontwerp. Het vlagontwerp maakte op dat moment al deel uit van de huisstijl van de gemeente.

Ook voor het vaststellen van het nieuwe gemeentewapen is de Hoge Raad van Adel ingeschakeld. Het ontwerp is gemaakt door Heraldisch Atelier Bultsma en in februari 2003 door het college van Twenterand vastgesteld. In het nieuwe

gemeentewapen komen elementen uit de wapens van de voormalige gemeenten Vriezenveen en Den Ham terug. Uit het wapen van Vriezenveen werd de eikenboom gekozen en uit het wapen van Den Ham de Hollandse leeuw.

In april 2003 laat de Hoge Raad van Adel weten in te stemmen met het voorgestelde ontwerp. Daarop legt het college van burgemeester en wethouders het ontwerp voor aan de gemeenteraad. Zij stelden op 26 juni 2003 het gemeentewapen definitief vast.² Bij Koninklijk besluit van 25 augustus 2003³ is het wapen definitief verleend.

Huisvesting

In Vriezenveen en Den Ham bleven eerst beide gemeentehuizen in gebruik. Ondertussen werd de vraag gesteld of er een nieuw gebouw moest komen of dat passende huisvesting gerealiseerd kon worden. Dit door bijvoorbeeld het uitbreiden van één van beide bestaande gemeentehuizen. Of dat bij eventuele nieuwbouw het gemeentehuis op een centrale plek in de gemeente zou komen. Een bouwondernemer uit Vroomshoop heeft in die tijd nog 'spontaan' een offerte uitgebracht voor een nieuw gemeentehuis in Vroomshoop. Na enkele jaren van wikken en wegen en pittige discussies, werd gekozen voor uitbouw van het bestaande gemeentehuis in Vriezenveen. Dit gebeurde vooral om financiële redenen. In 2007 was de verbouw klaar en kon de gemeentelijke organisatie in zijn totaliteit in Vriezenveen worden gehuisvest. Het gemeentehuis van Den Ham heeft nog tot 1 januari 2008 als dependance gediend.

² Raadsbesluit 6.13, Gemeente Twenterand, 26 juni 2003

³ Koninklijk Besluit no. 03.003052, Ministerie van Binnenlandse zaken afdeling Kabinetszaken, 25 augustus 2003

Beschrijving van de hotspots

2020 - 02 Foto Konijnenberg (verboden detailhandel)

Periode: 2015-2019

Foto Konijnenberg is als specialist in foto- en videoapparatuur gestart in 1974. Het bedrijf begon zijn activiteiten aan de Grotestraat in Den Ham. Door groei heeft het bedrijf zich begin deze eeuw gevestigd aan de Ommerweg in Den Ham, in het voormalige Rabobank gebouw. Daar heeft het bedrijf zich verder succesvol ontwikkeld, waarbij goed gebruik is gemaakt van het internet. Het bedrijf geniet landelijke en internationale bekendheid bij de fotoliefhebbers. En mensen komen van heinde en ver.

Door de groei van de webwinkel, veranderingen in het bedrijfsconcept en het realiseren van een cursusruimte voor professionele fotografen, heeft het bedrijf in 2015 de keuze gemaakt om het pand aan de Ommerweg te verkopen. De winkelverkoop/detailhandel werd verplaatst naar het bedrijventerrein Kroezenhoek in Den Ham. Er is sprake van een zogeheten belevingscentrum. Bezoekers kunnen hier camera's en andere apparatuur testen. Ook worden er cursussen gegeven. Op deze locatie had het bedrijf al een bedrijfspand voor opslag en de administratieve afhandeling van de onlineverkoop. Voor het pand van Konijnenberg op het bedrijventerrein Kroezenhoek gold een bedrijvenbestemming. Deze bestemming voorzag, in overeenstemming met het provinciaal beleid, niet in mogelijkheden voor reguliere detailhandel.

Foto Konijnenberg wist dat detailhandel in strijd was met de regels. Er is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend om de gewenste detailhandel mogelijk te maken. Deze aanvraag is echter geweigerd door het college. Detailhandel buiten het winkelconcentratiegebied was in strijd met het detailhandelsbeleid. De eigenaar van Foto Konijnenberg heeft op het besluit doorgeprocedeerd

tot aan de hoogste bestuursrechter (de Raad van State). Uit haar uitspraak van 7 maart 2018 ([ECLI:NL:RVS:2018:755](https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@6531/201702165-1-a1/#highlight=ECLI:NL:RVS:2018:755))¹ bleek dat de omgevingsvergunning terecht was geweigerd. Een tweede aanvraag om omgevingsvergunning is ook geweigerd.

In dezelfde periode is door de Stichting Platform Detailhandel Twenterand een verzoek om handhaving ingediend. Volgens de stichting was er sprake van illegale verkoop die niet thuishoort op een bedrijven terrein. Bovendien is daar de grond goedkoper dan in het centrum. Het handhavingsverzoek leidde tot de nodige ophef en aandacht in de media. Na het terugtrekken van de steun voor het handhavingsverzoek door de ondernemersvereniging van Den Ham (HAMI) en een aanvankelijke weigering, is uiteindelijk op 17 oktober 2017 aan Foto Konijnenberg toch een dwangsom van 33.000 euro opgelegd om de detailhandelsactiviteiten te staken en gestaakt te houden. Ook hierover heeft de hoogste bestuursrechter een uitspraak (3 juli 2019; [ECLI:NL:RVS:2019:2147](https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@116010/201807067-1-a1/#highlight=ECLI:NL:RVS:2019:2147))² gedaan. Het door Foto Konijnenberg ingestelde hoger beroep werd ongegrond verklaard. De dwangsom was terecht opgelegd.

Lopende de procedures is er intensief overleg geweest tussen de gemeente en de provincie om te kijken of er een oplossing mogelijk was om de gewenste detailhandel op het bedrijventerrein wel toe te staan. Zowel het college als de gemeenteraad van Twenterand waren bereid om het gemeentelijke detailhandelsbeleid aan te passen. Maar liepen tegen de provinciale regels aan. De provinciale omgevingsverordening Overijssel verbood namelijk om detailhandel uit te oefenen op bedrijventerreinen

¹ Raad van State (2018, 7 maart), Uitspraak 201702165/1/A1, ECLI:NL:RVS:2018:755, Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@6531/201702165-1-a1/#highlight=ECLI:NL:RVS:2018:755>

² Raad van State (2019, 3 juli), Uitspraak 201807067/1/A1, ECLI:NL:RVS:2019:2147, Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@116010/201807067-1-a1/#highlight=ECLI:NL:RVS:2019:2147>

Beschrijving van de hotspots

binnen de gemeente Twenterand. Dat overleg heeft niet geresulteerd in een oplossing. De provincie wou niet meewerken. Een aanpassing van de provinciale regels zou precedentwerking tot gevolg hebben. Met andere woorden: als een andere onderneming eenzelfde soort plan heeft op een bedrijventerrein, dan kan het zich beroepen op de uitzondering die zou worden gemaakt voor Konijnenberg. De provincie wenste geen leegloop in stads- en dorpscentra.

In september 2018 werd bekend dat het bedrijf Kamera Express, Foto Konijnenberg had overgenomen. Kamera Express heeft na de overname Foto Konijnenberg in Den Ham gesloten. Medio 2019 is een nieuwe winkel geopend op de woonboulevard in Almelo. Het werd een Kamera Express Superstore. Foto Konijnenberg verdween niet helemaal uit de fotowereld. Het bedrijf bleef online actief in Nederland en België onder de naam 'Foto Konijnenberg powered by Kamera Express'.

Beschrijving van de hotspots

2020 - 03 Woningschade nabij Kanaal Almelo de Haandrik

Periode: 2011-heden

Het is maandag 17 september 2018 als in café De Brug in Geerdijk een bijeenkomst plaatsvindt. Een bijeenkomst georganiseerd door de Stichting Kant Nog Wal. In deze stichting zijn bewoners verenigd die schade aan hun woningen constateren. Het gaat daarbij om scheuren, verzakkingen, natte tuinen en natte kelders. Als hoofdreden voor de schade wordt het baggerwerk en de werkzaamheden aan de damwanden genoemd, die de provincie Overijssel in de periode tussen 2011 en 2016 heeft uitgevoerd in en aan kanaal Almelo-de-Haandrik. Het is tijdens deze bijeenkomst dat de gemeente Twenterand voor het eerst geconfronteerd wordt met de probleem van woningschade rondom het kanaal.

Door de bijeenkomst start de provincie Overijssel als eigenaar en beheerder van het kanaal een inventarisatie van de problemen.¹ In december 2018 blijkt het te gaan om enkele tientallen gevallen. Na verloop van tijd loopt dit aantal op en in 2020 staat de teller op ca. 300 schadegevallen, waarvan zo'n 200 in Twenterand.

In januari 2019 neemt de provincie Overijssel het initiatief voor het uitvoeren van een onderzoek naar de oorzaken van de problemen. Over de aanpak van het onderzoek, uitgevoerd door Deltares, denken de eigenaren van panden met schade mee. Er wordt ook een commissie van deskundigen ingesteld. Deze commissie geeft gevraagd en ongevraagd advies. Over

de samenstelling van de commissie praten de bewoners mee. Verder wordt in dezelfde periode een klankbordgroep ingesteld. Deze groep bestaat uit een vertegenwoordiging van bewoners.

De woningschade heeft een grote impact en zorgt voor veel beroering onder een grote groep bewoners. In de lokale en regionale media is veel aandacht voor de schadeproblematiek. Zeker door het fors oplopend aantal schademeldingen. Tubantia duikt in de materie en dient september 2019 een WOB-verzoek in bij de provincie Overijssel.² Ook de landelijke media zoals Trouw³ en de NOS⁴ besteden aandacht aan de situatie en de impact voor de bewoners rondom het kanaal. Politieke aandacht is er meermaals door vragen vanuit verschillende fracties aan bestuurders in gemeente en bij de provincie.

In januari 2019 speelt ook de zeer slechte staat van de (stalen) damwanden op. Hoewel aan de bewoners was toegezegd, dat er tijdens het onderzoek van Deltares geen werkzaamheden zouden plaatsvinden aan het kanaal, blijkt dit toch noodzakelijk te zijn vanwege de veiligheid. Langs de tracés worden gelijk al zogenoemde barrières geplaatst zodat verkeer niet te dicht op de kant komt. Na de benodigde voorbereidingen beginnen in augustus 2019 de werkzaamheden. Daarbij wordt een gedeelte van de damwanden vervangen. Voor het overgrote deel zijn deze werkzaamheden eind 2019 gereed.

¹ Provincie Overijssel, *Onderzoek naar schades langs kanaal Almelo-De Haandrik*, geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.overijssel.nl/thema's/verkeer-wegen/varen-overijssel-0/kanaal-almelo/>

² Op den Dries, D. (2019, 27 november), Zo halen we de onderste steen boven (...), *Tubantia*, geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://www.tubantia.nl/achter-de-schermen/zo-halen-we-de-onderste-steen-boven-in-de-kwestie-verzakkingen-langs-kanaal-ae3078d9/?referrer=https://duckduckgo.com/>

³ Van Heerde, J., (2019, 25 oktober), Onrust rondom werkzaamheden kanaal Almelo (...), *Trouw*, geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://www.trouw.nl/binnenland/onrust-rondom-werkzaamheden-kanaal-almelo-vanwege-scheuren-in-de-muur-en-ondergelopen-kelders~bcdacc0/?referer=https%3A%2F%2Fduckduckgo.com%2F>

⁴ NOS Nieuws. (2020, 15 februari), Uitbaggeren kanaal in Twente werd nachtmerrie voor omwonenden, NOS. geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://nos.nl/artikel/2323177-uitbaggeren-kanaal-in-twente-werd-nachtmerrie-voor-omwonenden.html>

Beschrijving van de hotspots

Ondertussen voert Qbuz bouwkundige inspecties uit naar de stabiliteit van woningen. Het gaat daarbij om woningen die forse schade hebben opgelopen en waar in sommige gevallen de bewoners zich niet meer veilig voelen. Eerder, in maart 2019, zijn daarom op twee plekken al woonunits geplaatst achter woningen voor tijdelijke bewoning. De woningen waar inspecties worden uitgevoerd, bevinden zich langs het kanaal en dan in hoofdzaak in Vroomshoop en Geerdijk. In Vriezenveen gaat het om veel minder woningen. Afhankelijk van de situatie wordt variërend tweewekelijks of één keer in de drie maanden geïnspecteerd, waarbij Qbuz advies geeft of de woning nog veilig is om in te wonen.

Tijdens het Deltares-onderzoek worden bewoners zoveel mogelijk geïnformeerd over de situatie en de stand van zaken van het onderzoek. In april 2019 zijn daarom twee informatieavonden voor bewoners georganiseerd. Omdat ondertussen een aantal woningen steeds slechter wordt, is er behoefte aan meer mogelijkheden voor huisvesting van gezinnen die uit hun woningen moeten. Dit vanwege veiligheid of het gevoel van onveiligheid. In overleg met woningstichting Mijande wordt daarvoor naar oplossingen gezocht.

Na de zomer van 2019 beginnen de gezamenlijke overheden – de provincie, betrokken gemeenten en het waterschap – met het nadenken over de uitkomsten van het onderzoek. Wat is er mogelijk aan uitkomsten en hoe gaan we daar als gezamenlijke overheden, waaronder de gemeenten Hellendoorn, Ommen/Hardenberg en Twenterand, mee om? Zeker met het vaststellen van een toenemend aantal schadegevallen, maar ook van de ernst van de problematiek. Inmiddels is ook TNO Bouw ingeschakeld. Zij kijken specifiek naar de schades aan de panden, terwijl Deltares onderzoek doet naar de problematiek in relatie tot de ondergrond.

In een breed bestuurlijke bijeenkomst van de betrokken gemeenten, de provincie Overijssel en het Waterschap Vechtstromen worden de mogelijke uitkomsten van het onderzoek met dagelijks bestuurders van de verschillende overheden besproken en hoe daarop te reageren. De resultaten van het onderzoek worden eind maart 2020 verwacht, waarna het herstel van de schade kan beginnen. De verwachting is, dat dat nog zeker twee jaar in beslag neemt.

Periode: 2017-heden

Grootschalig sloop- en nieuwbouwproject in De Oale Bouw veroorzaakte onrust bij de bewoners

Woningcorporatie Mijande Wonen verhuurt, beheert en onderhoudt sociale huurwoningen in o.a. de gemeente Twenterand. Tot deze woningen behoren ook 149 woningen in de wijk De Oale Bouw in het dorp Westerhaar-Vriezenveensewijk. De woningen dateren hoofdzakelijk uit de periode 1930 – 1960. Midden jaren 10 van de 21^e eeuw zijn deze woningen toe aan renovatie/herstructurering. Met als doel een toekomstbestendige wijk te realiseren met woningen die voldoen aan de wensen en eisen van de huidige en de toekomstige bewoners.

In 2017 start Mijande Wonen de ontwikkeling van een wijkvisie en betreft daarbij de inwoners van Westerhaar-Vriezenveensewijk. Zij ontvangen begin februari 2017 namens Mijande Wonen en de gemeente Twenterand een enquête. Daarmee kunnen zij hun woonwensen aangeven. Ook via social media¹ is de enquête onder de aandacht gebracht en zijn de inwoners opgeroepen daaraan mee te doen. De uitkomst van de enquête is verwerkt in de wijkvisie. Het te renoveren gebied is daarbij beoordeeld op sociale en fysieke aspecten. In de wijkvisie is tevens onderzoek gedaan naar de sociologische en demografische ontwikkelingen.

Om de inwoners over de wijkvisie te informeren organiseert Mijande Wonen op 16 mei 2017 een inloopmarkt voor geïnteresseerden. Voor de bewoners van de huurhuizen van De Oale Bouw is er aansluitend een bewonersavond. Via de eerder genoemde social media wordt volop gereageerd op de berichtgeving hierover. De belangstelling voor de inloopmarkt en bewonersavond is groot en levert een klankbordgroep

op (als vertegenwoordiging van bewoners uit de wijk) voor het verdere vervolg. Ondertussen verschijnt op de website van Cobouw het bericht dat er 812 woningen gesloopt zullen worden. Dat is echter op dat moment nog allerminst zeker.

Na presentatie van de wijkvisie loopt het project voor De Oale Bouw vertraging op. In het najaar van 2018 werkt Mijande Wonen aan een plan. In april 2019 maakt Mijande Wonen het plan voor de wijk bekend tijdens een bewonersavond in Kulturhus De Klaampe. Het feit dat er 136 woningen (op 13 renovatiewoningen na) worden gesloopt, is voor de meeste bewoners van de huurwoningen geen verrassing. Het plan wijkt echter op een aantal punten af van eerdere uitgangspunten, waarmee bij de bewoners bepaalde verwachtingen zijn gewekt. Anders dan werd aangenomen zullen volgens het plan geen 2 onder 1 kap woningen, maar rijwoningen (3, 4 en 5 onder 1 kap) worden teruggebouwd. Ook kunnen bewoners niet op dezelfde plek terugkeren en worden bijgebouwen gesloopt.

Samen met de opgelopen vertraging leidt het gepresenteerde plan tot teleurstelling en boosheid bij bewoners van De Oale Bouw. Een groot deel van de huurders is tegen het plan en er ontbreekt draagvlak. Het vertrouwen in de woningcorporatie is weg en een uitnodiging voor een huisbezoek wordt massaal teruggestuurd naar Mijande Wonen². De onvrede uit zich verder in het ophangen van spandoeken in de wijk. In de media is ruime aandacht voor de grote onrust die het plan bij de bewoners veroorzaakt heeft.

¹ Mijande Wonen, (2017, 1 februari), *Wijkvisie Westerhaar/Vriezenveensewijk* [Facebook]. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.facebook.com/wijkvisieWesterhaar>

² De Goeijen, F. (2019, 16 april). Bewoners Oale Bouw Westerhaar sturen uitnodiging Mijande massaal retour, *Tubantia*, geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.tubantia.nl/twenterand/bewoners-oale-bouw-westerhaar-sturen-uitnodiging-mijande-massaal-retour-afzender-gbt-wil-plan-b~a3efbeeab/>

Beschrijving van de hotspots

Ook vanuit de politiek is er aandacht voor de kwestie. Zo vraagt de fractie van GemeenteBelangen Twenterand (GBT) Mijande Wonen om nadere uitleg³ en dringt aan op een plan B. In april 2019 zijn alle raadsleden uitgenodigd bij Mijande Wonen op kantoor en bijgepraat en geïnformeerd over het plan en meegenomen in de afwegingen en de keuzes die gemaakt zijn.

De bestaande bewonerscommissie wil in eerste instantie niet meer aan tafel met Mijande Wonen. Vanaf juni 2019 vinden er echter weer gesprekken plaats, waarbij ook de Woonbond aanwezig is. Mijande Wonen geeft aan op diverse onderdelen te willen bewegen richting de woonwensen van de bewoners. Deze beweging sluit onvoldoende aan bij de wensen van bewoners. De gesprekken hebben aanvankelijk dan ook weinig resultaat en leiden uiteindelijk tot een impasse. De bewonerscommissie voelt zich 'gemanipuleerd en om de tuin geleid'⁴ en de voltallige commissie is daarop in oktober 2019 opgestapt.

Op de hierdoor opnieuw ontstane onrust en een oproep van de fractie van de PVV gaat wethouder Bart-Jan Harmsen, samen met directeur-bestuurder van Mijande Wonen Melanie Maatman, in gesprek met een aantal bewoners uit de wijk waaronder een aantal opgestapte leden van bewonerscommissie. Het heeft een nieuwe bewonerscommissie als resultaat.

De gesprekken met de woningcorporatie worden hervat, eerst met de directeur-bestuurder en later ook met de projectgroep. Zowel de bewonerscommissie als de directeur-bestuurder van de woningcorporatie noemen de gesprekken positief en constructief. Alle

eerdere plannen zijn van tafel. De informatie van toen en nu en de uitgangspunten van Mijande Wonen zijn input voor nieuwe planvorming, waarin de bewonerscommissie en Mijande Wonen samenwerken. De bewoners van de wijk zien goede wil en besluiten begin 2020 het protest te beëindigen en de spandoeken die al die tijd aan de gevels en elders hingen te verwijderen⁵.

Daarmee is de rust in de buurt teruggekeerd. Mijande Wonen zet eind januari 2020 de eerste stap in de grootschalige herstructurering⁶ met de sloop van enkele huizen⁷. De verpauperde toestand ervan en de kans op ongedierte lieten daarvoor weinig andere keus, vindt ook de bewonerscommissie⁸. In het voorjaar van 2020 voert Mijande Wonen persoonlijke gesprekken met alle bewoners om hun huidige woonwensen te inventariseren. Bewoners die liever een schriftelijk enquête invullen, krijgen deze toegestuurd. De opbrengst uit deze gesprekken en de enquête zijn samen met eerder opgehaalde informatie en de uitgangspunten van Mijande Wonen input voor het nieuwe plan, dat op 8 oktober 2020 gepresenteerd is tijdens inloopavonden voor de bewoners⁹. De planning is om begin 2021 een nieuw plan te kunnen presenteren.

³Elzinga, M. Gemeentebelangen Twenterand. (2019, 4 april). Gang van zaken project D'Oale Bouw. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.gemeentebelangentwenterand.nl/media/publications/Brief-aan-Mijande-Wonen-over-de-Oale-Bouw.pdf>

⁴De Goeijen, F. (2019 18 oktober). Bewonerscommissie Oale Bouw stapt op, *Tubantia*. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.tubantia.nl/twenterand/bewonerscommissie-oale-bouw-stapt-op-maar-vechten-door-tot-einde-a614f675/>

⁵Auteur onbekend. (2020, 11 januari). Bewoners Oale Bouw in Westerhaar verwijderen spandoeken, RTVOost. Geraadpleegd op 20 mei 2020, van <https://www.rtvoost.nl/nieuws/324093/Bewoners-Oale-Bouw-in-Westerhaar-verwijderen-spandoeken>

⁶Mijande Wonen. *Grootschalige herstructurering D'Oale Bouw van start in 2020*. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.mijande.nl/nieuws/project-doale-bouw/>

⁷Auteur onbekend. (2020, 29 januari). Sloop veelbesproken Oale Bouw in Westerhaar begonnen, RTVOost. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.rtvoost.nl/nieuws/325046/Sloop-veelbesproken-Oale-Bouw-in-Westerhaar-begonnen>

⁸De Goeijen, F. (2020, 31 januari). Sloop huizen Oale Bouw in Westerhaar begonnen, *Tubantia*. Geraadpleegd op 15 mei 2020, van <https://www.tubantia.nl/twenterand/sloop-huizen-oale-bouw-in-westerhaar-begonnen-het-kon-ook-niet-meer-zo-a5a3c53f/>

⁹Mijande Wonen. *Nieuw plan de Oale Bouw gepresenteerd aan bewoners*. Geraadpleegd op 17 december 2020 van [Nieuw plan de Oale Bouw gepresenteerd aan bewoners | Mijande Wonen](#)

Beschrijving van de hotspots

2020 - 05 Koopzondag JA / NEE

Periode: 2018-2019

Op zondag 23 december 2018 heeft Ondernemend Vroomshoop de allereerste koopzondag in gemeente Twenterand georganiseerd. Het ging om een pilot. Omdat de toen geldende winkeltijdenverordening van gemeente Twenterand geen koopzondagen toeliet.

Het is begin september 2018 als Ondernemend Vroomshoop, het samenwerkingsverband van winkeliers en overige ondernemers, bij de gemeente het verzoek indient voor het organiseren van een koopzondag. Omdat de winkeltijdenverordening dat niet toestond, was een aanpassing daarvan nodig. Tijdens een extra vergadering van de gemeenteraad op 6 december is deze gewijzigde verordening vastgesteld. Daarbij is ook de motie *Evaluatie Pilot Koopzondag 23 december 2018* aangenomen. In de motie wordt het college verzocht de pilot van de koopzondag te evalueren en tot een zorgvuldige belangenafweging te komen rondom een eventueel vervolg op koopzondagen. Concrete aandachtspunten voor de evaluatie waren o.a. het gebruik van een burgerpanel en het in gesprek gaan met belanghebbenden.

In gemeente Twenterand wordt door velen de zondagsrust gerespecteerd. De ontwikkelingen rond de pilot en een mogelijke vervolg van koopzondagen zorgde dan ook voor maatschappelijke beroering, waarvoor in de media de nodige aandacht was. Er was sprake van uiteenlopende meningen tussen groepen, maar ook tussen de verschillende kernen van de gemeente.

Voor de evaluatie en een eventueel vervolg op de koopzondagen is Bureau SIR gevraagd een burgerpeiling te maken. De opzet is samen met het Platform Detailhandel besproken. Via de website Twenterand.Ikpraatmee.nl kon iedere inwoner zijn of haar mening geven. De korte vragenlijst was laagdrempelig. Naast de online peiling was het mogelijk om de enquête offline in te vullen. De

ondernemersverenigingen hebben papieren versies van de enquêtes verspreid. Ook zijn er enkele brieven binnen gekomen met een standpunt over de koopzondag.

De gemeente heeft veel aandacht besteed aan de communicatie over het onderwerp. Langs de weg zijn sandwichborden geplaatst, er zijn flyers uitgedeeld, social media is ingezet en ook in de krant is aandacht besteed aan koopzondagen in Twenterand. Alles met de bedoeling zoveel mogelijk inwoners te bereiken, te informeren over dit onderwerp en te vragen om mee te doen aan de peiling. Tussen 5 en 21 april 2019 hebben uiteindelijk zo'n 4300 Twenteranders hun mening over mogelijke koopzondag gegeven. Dit hoge aantal toonde aan dat het onderwerp leeft en dat inwoners daarover hun stem hebben willen laten horen.

KOOPZONDAG IN TWENTERAND?
 Ja Nee Misschien

Wat heeft uw voorkeur?
Praat mee! →
twenterand.ikpraatmee.nl

gemeente
Twenterand

Beschrijving van de hotspots

In vervolg op de burgerpeiling heeft de gemeente een bijeenkomst georganiseerd om met verschillende belanghebbenden de resultaten te bespreken. Dinsdagavond 23 april werden in Het Punt in Vroomshoop de eerste uitkomsten besproken met kerken, ondernemers, jongerenraad en dorpsraad. Het gesprek was niet bedoeld om tot een oplossing te komen, maar wel om met elkaar de uitkomsten proberen te duiden. De resultaten uit de peiling werden herkend en kwamen overeen met de meningen van de verschillende partijen en de verschillende kernen die op de avond aanwezig waren.

Uit de peiling en het gesprek kwam naar voren dat de meningen in de kernen en tussen de verschillende groepen (burgers, ondernemers en kerken) ver uit elkaar lagen. In Den Ham en Vriezenveen was geen draagvlak voor koopzondagen. In Vroomshoop, Westerhaar-Vriezenveensewijk en Geerdijk was dat draagvlak er daarentegen wel. Vanwege de gevoeligheid van het onderwerp is voor besluitvorming over een vervolg op de pilot aansluiting gezocht bij de uitkomst van de peiling en het gesprek van 23 april. Het voorstel aan de gemeenteraad was daarom alleen in Vroomshoop en Westerhaar-Vriezenveensewijk koopzondagen toe te staan en alleen van 12 tot 18

uur. Op die manier heeft men rekening willen houden met onder ander de kerken die een koopzondag niet gewenst vinden. Gezien het geringe winkelaanbod zijn in het voorstel geen koopzondagen voor Geerdijk opgenomen.

Na een raadsdebat over het onderwerp begin juni heeft de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van 25 juni 2019 het besluit genomen koopzondagen onder genoemde voorwaarden toe te staan. De verordening winkeltijden¹ is daarvoor opnieuw aangepast, met een algemene vrijstelling voor drie koopzondagen in 2019 en zes koopzondagen per jaar in 2020 en volgende jaren.

Omdat het besluit tot invoer van koopzondagen tot stand is gekomen na een evaluatie van slechts één koopzondag, is in het besluit aan de gemeenteraad voorgesteld om eerst meer ervaring op te doen en om na anderhalf jaar, tot eind 2020 deze opzet te proberen. In het eerste kwartaal van 2021 worden de mogelijkheden voor koopzondagen opnieuw geëvalueerd en indien nodig wordt de verordening winkeltijden dan opnieuw aangepast.

¹Gemeente Twenterand. (2019, 29 juli). *Verordening winkeltijden gemeente Twenterand 2019*. Geraadpleegd 18 mei 2020, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2019-186303.html>

Beschrijving van de hotspots

2020 - 06 Vernieuwende aanpak GHB-problematiek

Periode: (2008) 2016-2019

Gammahydroxyboterzuur (GHB) is een druk met een hoog risico op verslaving. Eenmaal verslaafd is het ontzettend moeilijk om hier vanaf te komen. Problematisch gebruik van een verslaving aan GHB kan lang verborgen worden gehouden. De drug is makkelijk zelf te maken, goedkoop en er zijn weinig uiterlijke kenmerken die door gebruik ontstaan. Personen met een GHB-afhankelijkheid zien zichzelf vaak niet als verslaafd. Afkicken is ontzettend moeilijk en het risico op terugval is groot.

De gemeente Twenterand zet al jaren in op het terugdringen van middelengebruik in de gemeente. Sinds 2008 wordt de gemeente Twenterand geconfronteerd met een 'hardnekkige' GHB-problematiek. De eerste signalen kwamen vanuit de politie die jongeren *out* zag gaan en zwaar onder invloed op straat aantrof. Politie kwam met een eigen plan. Ondanks deze politieaanpak bleef de GHB-problematiek aanwezig in Twenterand. Verschillende onderzoeken volgden, waaronder onderzoek van Ton Nabben en Dirk Korf naar GHB problematiek op het platteland, onder andere in Twenterand¹.

De uitkomsten van dit onderzoek hebben geleid tot berichtgeving in regionale en lokale media over drugsgebruik in Twenterand. Onder andere door dit onderzoek is de gemeente Twenterand in 2016 in Den Haag bij het Ministerie van VWS op de radar gekomen, waarop het Ministerie contact zocht met Twenterand. VWS wilde graag Twenterand als Pilot gemeente voor het ontwikkelen van een wetenschappelijke aanpak

van GHB problematiek. Er volgde een periode van gesprekken tussen de twee partijen, maar ook binnen de gemeentemuren was het een spannende periode en moesten er dingen beslist worden. Enerzijds zou extra aandacht de beeldvorming over Twenterand nog meer op 'drugs-gebied' zetten. Anderzijds zou het ook een kans zijn om een positief geluid te laten horen, door een krachtige brede aanpak neer te zetten en meer op basis van onderzoek en feiten de werkelijkheid te laten zien, dan op basis van beelden en vermoedens. Dit onderwerp onder een vergrootglas plaatsen betekende een kwetsbare bestuurlijke opstelling. Uiteindelijk is daar voor gekozen. Drugs kreeg na afweging prioriteit bij college en de gemeenteraad. Gemeente Twenterand stelt in 2016 een speciale raads werkgroep drugs in met als doel het verzamelen van verbeter suggesties voor de drugsaanpak in de gemeente. Door de gevolgde intensivering van het beleid wordt er in mei 2017 de nieuwe functie gecreëerd van Coördinator drugsaanpak, voor een helder aanspreekpunt en samenhang en coördinatie in de aanpak rond middelengebruik.

GHB-gebruik is hardnekkig en veroorzaakt veel overlast. Daarom vraagt deze problematiek om een specifieke aanpak. Ondanks de goede zorgstructuur waar Twenterand al over beschikte, was er geen exclusieve aanpak voor GHB problematiek. Het Ministerie van VWS en gemeente Twenterand hebben het Trimbos Instituut in 2017 opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onderzoek naar de aard en omvang van het GHB drugsgebruik in de gemeente. Het rapport "Bezieling en bereikbaarheid"² bevat de resultaten en aanbevelingen uit dit onderzoek. Het onderzoek laat

¹Nabben, T. en D.J. Korf. (2016). *Politie en GHB-problematiek op het platteland*. Geraadpleegd op 18 mei 2020. Van <https://www.politieenwetenschap.nl/publicatie/politiewetenschap/2016/politie-en-ghb-problematiek-op-het-platteland-267/>

²Trimbos Instituut, Nijkamp, MSc. L., & Lemmer, Dr. L. (2018). *Bezieling en bereikbaarheid, De aanpak van drugsproblematiek en GHB-problematiek in het bijzonder in de gemeente Twenterand*. Geraadpleegd van <https://www.trimbos.nl/docs/05a13e6a-7667-479a-bc3f-5946998f773d.pdf>

Beschrijving van de hotspots

zien dat, ondanks dat het gaat om enkele tientallen personen, GHB gebruik een hardnekkig probleem vormt. Mensen met een GHB-verslaving zijn lastig naar hulpverlening toe te leiden en eenmaal in het traject ligt terugval continu op de loer. Verslaving aan dit middel gaat gepaard met incidenten en overlast, alsmede hoge inzet van hulpverlening, handhaving en de gemeente. Men heeft doorzettingsvermogen nodig om deze groep te begeleiden en hen hulpverlening te bieden. Bezieling wordt gevraagd van alle (zorg) professionals die werken met deze groep mensen. Het Trimbos-instituut heeft in haar rapport aanbevelingen gedaan gericht op het ontwikkelen van een specifieke aanpak voor GHB-problematiek, waaronder het ontwikkelen van een procesmodel voor de aanpak van de GHB-problematiek en het starten van GHB-casusoverleg.

Naar een nieuwe GHB-aanpak in de gemeente Twenterand

Het doel van het ministerie was een stappenplan (blauwdruk) voor een succesvolle aanpak voor GHB problematiek, om deze dan vervolgens breed in Nederland te verspreiden. De nieuwe GHB aanpak die ontwikkelt is in Twenterand kenmerkt zich doordat het geheel in de praktijk ontwikkelt is en ook in de praktijk getoetst is.

In de eerste maanden van 2018 wordt er binnen de gemeentemuren hard gewerkt om de aanbevelingen vanuit het onderzoek vorm te geven in een daadwerkelijke aanpak; (Pilot) GHB casusoverleg. Het GHB-casusoverleg wordt gevormd door de voorzitter en procesmanager/ coördinator drugs, de operationeel expert van de politie, de outreachend werker van Tactus, de sociaal consulent woningbouwvereniging Mijande wonen, een werkconsulent en een procesondersteuner vanuit de gemeente. De leden komen eens per twee á drie weken bijeen. Niet geheel onbelangrijk daarbij zijn de financiële middelen die beschikbaar waren gesteld door zowel het ministerie

van VWS als de gemeenteraad voor de rol van coördinator drugs en daarmee voorzitter van het overleg.

Mei 2018 vond het eerste GHB casusoverleg plaats binnen het gemeentehuis. Deze start is begeleid door Wethouder en Burgemeester. Daarnaast was de lokale pers op uitnodiging ook welkom.

De maanden die volgden stonden in het teken van het druppelsgewijs bespreken van casuïstiek en keer op keer weer leren van actie-reactie, mogelijkheden en onmogelijkheden, hobbels en grote bergen die beklommen moesten worden. Ieder afzonderlijk lid binnen het casusoverleg heeft ruim zijn grenzen verlegd en de gemeenschappelijke deler stond altijd centraal.

Het overleg is AVG bestendig en er wordt gebruik gemaakt van een regiesysteem. Daarin worden klanten en gezinnen gevolgd in hun traject rond hulpverlening, zodat informatie goed geborgd wordt.

Alle bevindingen en ervaringen zijn gebundeld door Trimbos in een openbare handleiding³, zodat iedere gemeente in Nederland de handschoen kan oppakken en de aanpak kan implementeren wanneer men beschikt over bezieling en bereikbaarheid. Op 9 september 2019 heeft staatssecretaris Paul Blokhuis dit unieke stuk in Twenterand in ontvangst genomen. Blokhuis was lovend en sprak uit dat "het getuigt van lef en bestuurlijk vertrouwen".

³Trimbos-instituut. (2019). *Bezieling en bereikbaarheid: Samen werken aan een leven zonder GHB*, Geraadpleegd van <https://www.trimbos.nl/docs/65b73713-52c7-4831-a324-fc9008fcb19a.pdf>

Beschrijving van de hotspots

Met de pilot voor het ontwikkelen van een wetenschappelijke aanpak van genotsmiddelen, met name GHB – hoewel qua volume gebruik in Twenterand niet afwijkend van vele andere gemeenten – is het wat negatieve beeld omgezet naar een bespreekbaar onderwerp, met als hoogtepunt het

formuleren van een actieve aanpak die als voorbeeld en handreiking voor heel Nederland kan gaan gelden. Daarmee is deze speciale periode afgerond en wordt de drugsaanpak met de nieuwe inzichten en blijvende aandacht weer onderdeel van het reguliere werk.

Beschrijving van de hotspots

2020 - 07 Verspreiding van asbest bij brand Vroomshoop

Periode: 2008-2009

In de nacht van zaterdag 12 januari op zondag 13 januari 2008 breekt er een grote brand uit in de voormalige tennishal aan de Havenstraat in Vroomshoop. De brand zorgt voor flinke opschudding in het dorp, maar ook daar buiten. Het ontregelt het dagelijks leven in het dorp en beperkt de inwoners in hun vrijheid omdat ze het dringende advies kregen om binnen te blijven.

De voormalige tennishal 'De Hoekenhof' viel ten prooi aan de vlammen en brandde tot aan de grond toe af. In het pand was veel asbest verwerkt dat bij de brand is vrijgekomen. Door de stevige zuidwestenwind heeft het asbest zich verspreid over een groot gebied met woningen, scholen, winkels en bedrijfspanden.

Tijdens de brand is het met asbest besmette gebied geïnventariseerd en in kaart gebracht door de adviseur gevaarlijke stoffen van de brandweer en een specialistisch gecertificeerd bedrijf dat asbest kan en mag inventariseren en verwijderen. Daarmee werd de omvang van de brand en de gevolgen van de brand duidelijk. Al tijdens de brand is het protocol bij asbestbranden in werking gezet en is met spoed opgeschaald door het geformeerde gemeentelijke beleids-/crisisteam onder leiding van de burgemeester en in samenwerking met de officier van dienst van de brandweer. Daarnaast werden verschillende teams geformeerd, voor het stellen van aansprakelijkheid,

bestuursrechtelijk optreden, informeren van burgers, ingang zetten van de asbestsanering als ook het steunpunt tussen het crisisteam en het commando plaats incident COPI). Op het COPI na kregen de teams hun huisvesting in het gemeentehuis. Bestuurders en diverse medewerkers van de gemeente dienden zich spontaan aan en stroopten hun mouwen op om aan de slag te gaan. Op korte termijn moest veel werk worden verzet om de schade te beperken en terug te keren naar een verantwoorde, gezonde en veilige situatie. Kortom na het sein 'brandmeester' om ca. 01.15 uur in de nacht van zondag 13 januari 2008 is alles in het werk gesteld om de nazorg van de brand volledige aandacht te geven. Zo is al snel de eigenaar benaderd vanwege de aansprakelijkheid en zijn wettelijke zorgplicht om maatregelen te treffen en het vrijgekomen asbest binnen het verspreidingsgebied visueel te verwijderen. De ontstane situatie eiste echter kordaat en snel handelen. Om dat te bereiken heeft de gemeente Twenterand spoedeisende bestuursdwang toegepast. Daarbij heeft de gemeente zelf opdracht gegeven alle maatregelen te treffen om verdere verspreiding van het asbest te voorkomen. Ook is gelijk actie ondernomen om het gebied visueel weer asbest vrij te krijgen en de overlast zo veel mogelijk te beperken.

Dat nam niet weg dat het dagelijks leven in het dorp behoorlijk verstoord raakte. De getroffen scholen bleven dicht, want de inwoners moesten binnen blijven. Bovendien waren gebouwen, tuinen, trottoirs, straten, openbare ruimten, schoolpleinen, zandbakken, speeltoestellen en vijvers besmet met asbest. Dat betekende bijvoorbeeld ook dat afvalcontainers niet konden worden leeggehaald, dat kranten, tijdschriften, folders en de post niet bezorgd konden worden. Daarnaast konden enkele geplande verhuizingen niet doorgaan, ontvingen bewoners niet de vertrouwde thuiszorg, stagneerde het leerlingenvervoer als ook het vervoer van inwoners naar de dagopvang, arts of ziekenhuis. Ook het spoor kon niet worden gebruikt,

Beschrijving van de hotspots

wat het railvervoer tussen Mariënberg en Almelo ontregelde.

Met name de eerste uren is door de gemeente en de overige hulpdiensten ingezet om het dagelijks – voor zover verantwoord – leven weer op gang te brengen. Zo werden inwoners geïnstrueerd op welke wijze ze veilig zelf hun pad naar hun huis visueel vrij van asbest konden maken. Bovendien werden wasstraten geplaatst, zodat de mobiliteit weer op gang kon komen. Auto's, fietsen, kinderwagens, schoenen van wandelaars, motor- en bromfietsen konden op deze wijze van asbest worden ontdaan.

Nadat de verkeersinfrastructuur voldoende asbestvrij was gemaakt, is het schoonmaken van de gebouwen, zandbakken, bomen, tuinen enzovoort gestart. Na twee weken is in het weekend van 26 en 27 januari 2008 het verspreidingsgebied visueel asbestvrij en vrijgegeven voor gebruik. Het dagelijkse leven kreeg zijn oorspronkelijke 'gang' weer terug.

Met nadruk is genoemd dat het ging om het *visueel* asbest vrij maken. Dat betekent vrij van asbest dat met de ogen zichtbaar is en in lijn is met wat wetgeving hierover zegt. Asbest dat in het kanaal is terechtgekomen of via de hemelwaterafvoeren of straatkolken is weggestroomd, valt hier niet onder. Daarmee was de nazorg echter nog niet ten einde. Er zijn namelijk ook Kamervragen gesteld door de fractie van de SP over de procedures die gevolgd zijn¹. Via de VROM-Inspectie Oost zijn deze ter beantwoording aan de gemeente Twenterand voorgelegd. Daarnaast was het noodzakelijk een aantal bomen te kappen. Deze stonden dichtbij de brandhaard en konden onvoldoende asbestvrij worden gemaakt of waren vanwege de hitte ernstig beschadigd. Ook het perceel waar de tennishal had gestaan moest nog vrijgemaakt worden van de restanten.

Op vrijdag 8 februari 2008 zijn alle werkzaamheden afgerond en is een projectgroep 'Afwikkeling brand Auba/Hoekenhof' samengesteld, bestaande uit betrokken bestuurders en ambtenaren. De werkgroep hield zich bezig met de oplevering van het project en met de afwikkeling van de aansprakelijkheid en het terugvorderen van de kosten die de gemeente had gemaakt in relatie tot de uitvoering van de spoedeisende bestuursdwang.

Op verzoek van alle betrokken organisaties zijn op 21 februari 2008 de brand en alle aanverwante acties geëvalueerd. Voorafgaand had het college van burgemeester en wethouders het COT (Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement) en de Regio Twente verzocht een evaluatieonderzoek uit te voeren. Het [evaluatieonderzoek](#)² toont conclusies waaruit blijkt dat er op diverse fronten juist is gehandeld en bevat bruikbare aanbevelingen.

Met het verhalen van de kosten die de gemeente heeft gemaakt, kon het incident, dat veel aandacht kreeg in regionale en landelijke media, worden afgesloten. Dit traject kende een rechtsgang tot en met een ingesteld beroep bij de Raad van State. Het beroep was ingesteld, omdat de eigenaar van de tennishal van mening was dat er geen situatie was ontstaan waarvoor spoedeisende bestuursdwang gerechtvaardigd was. De Staatsraden van de Raad van State oordeelden op 25 november 2009 echter dat er wel degelijk sprake was van een spoedeisende situatie en dat de gemeente Twenterand op juiste gronden had gehandeld. Uit de uitspraak van de Raad van State³ ([ECLI:NL:RVS:2009:BK4371](#)) blijkt dat de gemeente in het gelijk is gesteld. De eigenaar van het perceel is verzocht de kosten te vergoeden. Aan het verzoek is volledig voldaan en het dossier gesloten.

¹Poppe, R. (SP). (2008, 21 januari). *Vragen van het lid Poppe (SP) aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de asbestbrand in Vroomshoop*. Geraadpleegd van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kv-2070808800.html>

²COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, Bos, J. H. G., Zannoni, M., & Luiten, A. J. (2008). *Een asbestbrand in Vroomshoop*. Geraadpleegd van <https://www.burgemeesters.nl/files/File/Crisisbeheersing/docs/20080112.pdf>

³Raad van State. (2009, 25 november). Uitspraak 200901919/1/M2, ECLI:NL:RVS:2009:BK4371. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@41681/200901919-1-m2/#highlight=ECLI%3aNL%3aRVS%3a2009%3aBK4371>

Beschrijving van de hotspots

2020 - 08 Landbouw Ontwikkelingsgebied (LOG)

Periode: 2006-2018

In het begin van de 21^e eeuw is de Reconstructiewet concentratiegebieden¹ in werking getreden. Het doel was, om de problemen van de varkenshouderij als gevolg van de intensieve veehouderij, op te lossen. Deze problematiek speelde in bepaalde regio's in het land, zoals in Noord-Brabant en in Overijssel. Directe aanleiding voor de wet was de varkenspestcrisis van eind jaren 90. De wet was erop gericht om het buitengebied in vee-dichte concentratiegebieden anders in te richten. Er zouden intensieve veehouderijen worden verplaatst uit zogeheten *extensiveringsgebieden*. Tegelijk zouden er nieuwe landbouwontwikkelingsgebieden (LOG-gebieden) komen met volop ruimte voor intensieve veehouderijen.

Naar aanleiding van deze wet heeft de provincie Overijssel toen beleid gemaakt. De gemeente Twenterand heeft dit beleid vervolgens verwerkt in haar bestemmingsplan voor het buitengebied dat op 7 november 2006 is vastgesteld door de gemeenteraad. Binnen de gemeente Twenterand lagen een paar LOG-gebieden, waaronder het LOG-Fortwijk in buurtschap Fortwijk ten noordoost van Vroomshoop. Binnen de LOG-gebieden was nieuwvestiging van intensieve veehouderijen mogelijk.

Als gevolg van de verplaatsing van intensieve veehouderijen in het land ontstond de megastallendiscussie. Ook in Twenterand. Er werd actie gevoerd om de vestiging van intensieve veehouderijen tegen te gaan. Met name de stichting VROM? – 'Vroomshoop en Omstreken een Mesthoop' – speelde hierin binnen Twenterand een grote rol. Men kreeg daarbij ook landelijke aandacht, waaronder in het

actualiteitenprogramma EenVandaag² op televisie. Er was een protestpand dat het varkenshuis werd genoemd met afbeeldingen van varkens en leuzen tegen de komst van megastallen. Ook is er door de Twentse band The Attic het protestlied 'de Varkensblues'³ geschreven.

Van draagvlak voor het provinciale beleid was geen sprake meer. Ook niet in de gemeenteraad. Door het gebrek aan maatschappelijk draagvlak zijn toen een paar verzoeken om nieuwvestiging geweigerd en heeft de gemeenteraad een nieuw bestemmingsplan vastgesteld dat de mogelijkheden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen moest beperken. Daarop zijn toen diverse rechtsprocedures gevoerd. Zo is tegen het nieuwe bestemmingsplan door de provincie en enkele

¹Reconstructiewet concentratiegebieden. (2013, 1 januari). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0013399/2013-01-01>

²Auteur onbekend, Twenterand protesteert tegen megastallen. (2010, 23 januari 2010). *EenVandaag*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/twenterand-protesteert-tegen-megastallen/>

³The Attic. (2007). *De Varkensblues*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <http://theattic-band.nl/>

Beschrijving van de hotspots

agrariërs beroep ingesteld bij de Raad van State. Als gevolg hiervan heeft de Raad van State op 26 juni 2013 (ECLI:NL:RVS:2013:15)⁴ het bestemmingplan vernietigd. Het algeheel uitsluiten van nieuwvestiging van intensieve veehouderijen mocht niet. Dat was in strijd met de provinciale omgevingsverordening. Vervolgens heeft de gemeenteraad in het najaar van 2013 besloten om geen nieuw speciaal bestemmingsplan te maken maar eventuele aanvragen af te wijzen als hiertoe juridische mogelijkheden waren. Diverse aanvragen zijn vervolgens niet

doorgegaan. In 2014 is de Reconstructiewet concentratiegebieden ingetrokken en het provinciale beleid aangepast. Dit mede als gevolg van de maatschappelijke druk. In het door de gemeenteraad op 13 maart 2018 vastgestelde bestemmingsplan buitengebied is geen sprake meer van LOG-gebieden. Het huidige bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor nieuwvestiging en/of verplaatsing van veehouderijen.

⁴Raad van State. (2013, 26 juni). Uitspraak 201204314/1/R1, ECLI:NL:RVS:2013:15. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@90753/201204314-1-r1/#highlight=ECLI%3aNL%3aRVS%3a2013%3a15%e2%80%98LOG%20gebieden%20Buitengebied%2c%20parti%3able%20herziening%20LOG%20gebieden>

Periode: 2010-heden

Na het samengaan van de gemeenten Vriezenveen en Den Ham in 2001 heeft de nieuwe gemeente Twenterand vier zwembaden: overdekt zwembad De Stamper (Vriezenveen) en de openluchtbaden De Plump (Westerhaar-Vriezenveensewijk), De Zandstuve (Vroomshoop) en De Groene Jager (Den Ham). Het is na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 dat het nieuwe college in het coalitieakkoord opneemt een besluit te willen nemen over de toekomst van deze vier zwembaden. Richtinggevend daarbij is dat het voorzieningenniveau zo veel als mogelijk in stand blijft. Als dat niet haalbaar blijkt, zal de coalitie daar niet alleen de raad bij betrekken, maar ook de bevolking.

Zwemmen wordt in het akkoord gezien als basisvoorziening. Het bestaan van vier zwembaden binnen de gemeente drukt echter relatief zwaar op de gemeentelijke financiële huishouding. Daarom wordt in het coalitieakkoord afgesproken in de loop van 2010 en 2011 diverse toekomstscenario's te ontwikkelen, waarbij de mogelijkheden van privatisering en/of vervanging door nieuwbouw worden meegenomen. Ook hierin zal de bevolking, in de vorm van burgerparticipatie, betrokken worden.

Verder stelt de coalitie zich de vraag wat tot de verantwoordelijkheid van de lokale overheid behoort en wat overgelaten kan worden aan het private domein, zonder dat dit ten koste gaat van het voorzieningenniveau. Het nieuwe college is er voorstander van om voorzieningen op het terrein van bijvoorbeeld sport en cultuur zo veel mogelijk te verzelfstandigen en op afstand te plaatsen en de zelfredzaamheid bij sportverenigingen, op basis van een win-win situatie van alle partijen, te stimuleren.

De uitkomst van het traject moet bijdragen aan de bezuinigingen waarvoor het nieuwe college staat. De gemeenteraad geeft het college als opdracht mee dat het exploitatietekort op de zwembaden niet meer mag zijn dan 645.000 euro i.p.v. de het bestaande tekort van 1 miljoen.

Om de inwoners te betrekken, stelt de gemeente een werkgroep in met de opdracht na te denken over realistische scenario's voor de toekomst van de zwembaden en daarin de bezuinigingsopdracht mee te nemen. De werkgroep wordt gevraagd drie scenario's te presenteren aan de gemeente en inwoners van Twenterand. De samenstelling van de Werkgroep, onder de naam Toekomst Zwembaden Twenterand, is divers. Deelnemers zijn mensen met een directe verbinding met de vier kernen, zwemverenigingen, individuen die betrokken willen worden bij de opgave rondom de toekomst van de zwembaden en om een vertegenwoordiger van het zwembadpersoneel.

Naast de werkgroep is onder de Twenterandse samenleving ook een prijsvraag uitgezet. Iedereen kon voorstellen en ideeën aanleveren over het verminderen van de kosten van de zwembaden, hoe er meer opbrengsten en inkomsten gegenereerd kunnen worden en hoe de toekomst van het zwemmen en de zwembaden in Twenterand eruit zou moeten zien met zwemmen als basisvoorziening.

December 2011 komt de werkgroep met het resultaat, waarin de uitkomst van de prijsvraag is meegenomen. Het beste van de drie scenario's wordt samengebracht in een nieuw voorstel, namelijk het sluiten van alle bestaande zwembaden en het in plaats daarvan bouwen van één nieuw overdekt zwembad. Hiervoor wordt een haalbaarheidsonderzoek gestart.

Naar aanleiding van de visie van het college op het openhouden van de drie openluchtzwembaden start een raads werkgroep in de eerste helft van 2012 een onderzoek naar de privatiseringsmogelijkheden van de zwembaden De Plump en De Groene Jager.

De toenmalige wethouder verdedigt in deze periode het collegevoorstel om De Stamper te privatiseren. De raad wil echter geen geld uitgeven om dit te onderzoeken. De raad vindt dat het onjuist geïnformeerd is, o.a. over de manier waarop de burgerparticipatie is uitgevoerd. Er is daarom geen vertrouwen meer in de wethouder. Vlak voor de

Beschrijving van de hotspots

raadsvergadering van 24 april, waarin over een motie van wantrouwen tegen de wethouder gestemd zou worden, legt deze zijn taken neer. Als reden voor zijn vertrek geeft de wethouder dat hij brede raadsteun wil hebben. Alleen de steun van de coalitie vindt hij niet genoeg.

April 2013 wordt het uiteindelijke plan van aanpak voor alle zwembaden in Twenterand gepresenteerd. In het plan is voorzien in de sluiting van De Plump, privatisering van De Groene Jager, onderzoek naar de bezuinigingsmogelijkheden voor De Zandstuve en onderzoek naar locatie Vriezenveen-Noord voor een nieuw overdekt zwembad.

Een maand later besluit de raad op basis van het eindrapport¹ van de raads werkgroep Toekomst zwembaden gemeente Twenterand over de toekomst van de zwembaden. Daarin wordt de Plump definitief gesloten en de Groene Jager zo mogelijk overgedaan aan *Ons Den Ham*, de werkgroep die zich inzet voor het behoud en de exploitatie van het zwembad De Groene Jager. Met de zwemverenigingen wordt gesproken over hun mogelijke rol in het beheer, de exploitatie en organisatie van de zwembaden.

In oktober volgt de uitkomst van het locatieonderzoek Vriezenveen-Noord. Eind 2013 is de sluiting van zwembad De Plump gerealiseerd en is zwembad De Groene Jager geprivatiseerd.

Ondanks de doorgevoerde maatregelen uit het plan van aanpak ziet het college geen mogelijkheid de verdere uitvoering – een nieuw overdekt zwembad in Vriezenveen-Noord en exploitatie van De Zandstuve – te realiseren binnen het taakstellende bedrag t.a.v. het maximale exploitatietekort. Het college informeert de raad daarover. Het college besluit daarom bij commerciële partijen de belangstelling voor de exploitatie van commerciële ruimten in een multifunctioneel sportcomplex te inventariseren. Het gaat om de realisatie van een semipermanente

sporthal naast De Stamper door de Stichting Binnensportaccommodaties Vriezenveen.

Wat volgt is een jarenlange politieke discussie over de toekomst van De Stamper die vooral gaat over de locatie waar deze moet komen en in welke vorm. Locaties die onderzocht worden zijn Vriezenveen-Noord, Vriezenveen-Zuid, De Zandstuve in Vroomshoop, de locatie van het gesloopte zwembad De Plump in Westerhaar en nieuwbouw op de bestaande locatie van De Stamper. Steeds zijn bij onderzoek ook verschillende belanghebbende betrokken zoals een klankbordgroep en het Sportplatform Twenterand dat de collectieve belangen van de sportverenigingen behartigt.

De plannen over de toekomst van de zwembaden maken veel los bij de inwoners van de kernen van Twenterand buiten Vriezenveen. Er is verzet tegen de komst van een nieuw zwembad in Vriezenveen. Een handtekeningenactie van de Dorpsraden van Den Ham en Vroomshoop en de Plaatselijk Belangen van Westerhaar en de Pollen-Geesteren levert bijna duizend handtekeningen op². De petitie onder de noemer 'Nu geldpompen en straks verzuipen; zeg nu nee tegen het zwembad!' is voorafgaand aan het raadsdebat aan de gemeenteraad aangeboden. De ondertekenaars stellen voor de miljoeneninvestering voor een nieuw overdekt zwembad uit te stellen.

¹ Andres, com suis, i.o.v. Raads werkgroep Toekomst zwembaden gemeente Twenterand, *Onderzoek haalbaarheid zwembadvarianten*

² Redactie (2016, 12 mei) Duizend keer nee tegen nieuw overdekt zwembad in Twenterand. *Tubantia*. Geraadpleegd op 10 november 2020, van <https://www.tubantia.nl/twenterand/duizend-keer-nee-tegen-nieuw-overdekt-bad-in-twenterand~a051d7f9/>

Beschrijving van de hotspots

Na verschillende onderzoeken en tussentijdse besluiten volgt vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 het besluit van de raad om een zwembad in Vriezenveen Noord te realiseren. Na de verkiezingen is echter een van de eerste acties van het GBT om de aanbesteding van het zwembad stil te leggen. De enveloppen met aanbiedingen waren ingediend maar zijn ongeopend gebleven omdat het GBT geen zwembad op die locatie wou.

In het coalitieakkoord geeft het nieuwe college ten aanzien van het dossier Toekomst zwembaden aan

“een evenwichtig voorstel [voor te bereiden] aangaande de noodzakelijke nieuwbouw van zwembad De Stamper, de opwaardering van het gemeentelijk open luchtbad De Zandstuve in nauwe samenwerking met stichting Aquapark De Zandstuve en de verbinding met maatschappelijke duurzame investering voor zwembad De Groene Jager in Den Ham.”

De nieuwe coalitie laat locatie Vriezenveen-Noord los als voorkeurslocatie en spreekt zicht uit voor een vitaal sportpark het Midden. Een aantal verenigingen op Sportpark Het Midden slaat daarop de handen ineen. Met elkaar willen ze graag een Vitaal Sportpark Het Midden realiseren. Het initiatief is ingebracht tijdens het opstellen van de Sport- en beweegvisie. De gemeenteraad heeft middels een amendement opdracht gegeven om de mogelijkheden verder te onderzoeken.

Met de *Startnotitie Vitaal Sportpark Het Midden* besluit het college op 18 december 2018 om sportpark Het Midden, het gebied tussen de voetbalvelden van DETO en de vijver, aan te wijzen als locatie voor vervolgonderzoek naar de haalbaarheid van realisatie van een multifunctionele accommodatie met een overdekt zwembad. Het haalbaarheidsonderzoek is

eind 2019 afgerond. Het college heeft kennis genomen van de resultaten en daarvan de raad in november op de hoogte gebracht. De raad vindt dat de opgestelde visie prima als kapstok gebruikt kan worden. De wethouder zegt toe dat er een nieuw voorstel komt voor een zwembad en de mogelijkheid voor 1 of 2 sporthallen. De samenwerking tussen de verenigingen, het vitale sportpark, wordt een apart traject.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het realiseren van een multifunctionele accommodatie leidt tot een aanzienlijke verzwaring van de gemeentelijke begroting. Die biedt daarvoor echter geen ruimte. Daarom doet de wethouder tijdens de raadsvergadering van 21 januari 2020 de toezegging met een concreet voorstel te komen om een overdekt zwembad te realiseren. Een nieuw zwembad is daarmee een opmaat – ‘een eerste bouwsteen’ – naar een sportaccommodatie waarin zwembad en sporthallen zijn geïntegreerd.

Een adviesbureau heeft onderzocht op welke wijze efficiënt en doelmatig een overdekt driebadenconcept kan worden gerealiseerd. Samen met zwemvereniging VZ&PC en gebruikers van het zwembad De Stamper is het programma van eisen geactualiseerd, zodat het zwembad voldoet aan de behoefte voor zwemlessen, doelgroepen, verenigingsactiviteiten, banenzwemmen en schoolzwemmen. Er zijn twee locaties uitgewerkt: Sportpark Het Midden locatie vijver en locatie De Stamper. Een zwembad op sportpark Het Midden sluit aan bij de ambitie om een vitaal sport- en beweegpark te realiseren. Door het nieuwe zwembad naar deze locatie te verplaatsen blijft het mogelijk een multifunctionele sportaccommodatie te realiseren. Het zwembad is daarmee een opmaat naar een sportaccommodatie, waarbij in een later stadium sporthallen kunnen worden aangebouwd. Voorwaarde is dat het gebouw zodanig wordt ontworpen en gesitueerd dat in latere fases binnensportaccommodaties kunnen worden toegevoegd. Bij de aanbesteding dient dit uitdrukkelijk naar voren te komen.

De toekomst

Om het project in uitvoering te brengen moeten nog belangrijke strategische keuzes worden gemaakt over de gewenste bouworganisatievorm en de daarmee samenhangende wijze waarop prijs- en contractvorming met marktpartijen tot stand dient te komen. Doelstelling is om met de beschikbare

middelen een functioneel zo optimaal mogelijk zwembad te realiseren. Het college laat zich hierover adviseren. Op basis van dit deskundigenadvies zal het college de aanbestedingsprocedure voorbereiden. De toekomst van een nieuwe zwembad in Twenterand is hiermee een stuk dichterbij gekomen.

Beschrijving van de hotspots

2020 - 10 SOWECO - Voortbestaan van de sociale werkvoorziening

Periode: 2014-heden

Het Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel (SOWECO) is namens de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand in 1969 opgericht op basis van de Wet Gemeenschappelijke regeling (Wgr).

SOWECO is een openbaar lichaam gevestigd in Almelo. Het is belast met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Deze heeft tot doel mensen met lichamelijke of geestelijke beperking een passende (beschutte) werkplek te bieden. Op 1 januari 1998 is SOWECO NV opgericht. In opdracht van gemeenschappelijke regeling (GR) SOWECO geeft SOWECO NV vanaf die datum uitvoering aan de Wsw wat betreft het Sociale werkvoorziening-deel van de Participatiewet.

De toekomst van SOWECO is al ruim een decennium onderwerp van gesprek. Concrete verandering is sinds 2014 en zelfs daarvoor al in volle gang. Dit mede vanwege rijksbeleid, namelijk de invoering Participatiewet in 2015. Door de invoering van deze wet was er géén nieuwe instroom meer mogelijk in de Wsw.

Vele bestuurlijke overleggen hebben sindsdien plaatsgevonden tussen het Dagelijks Bestuur (DB) van de GR SOWECO, de Raad van Commissarissen (RvC) en de directie van SOWECO NV. In de jaren 2015-2016 is het model ontstaan waarin SOWECO zich zou ontwikkelen tot een maatschappelijke onderneming (MO). Deze MO heeft tot doel mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en/of een arbeids-handicap te begeleiden naar werk of participatie. In het voorjaar van 2018 hebben gesprekken in de colleges van de aan de GR deelnemende gemeenten en binnen het DB geleid tot het collegevoorstel 'Meer focus op de Wsw/Participatie'. Dit zorgde voor een verdiepend inzicht in de consequenties van de gemaakte keuzes om een MO te ontwikkelen.

Op dit moment voert de Gemeenschappelijke Regeling SOWECO de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Wierden en Twenterand. In juni 2020 hebben de gemeenten echter besloten om SOWECO op te heffen en vanaf 1 januari 2021 lokaal uitvoering te gaan geven aan de Wsw.

Beschrijving van de hotspots

Het al dan niet voortbestaan van SOWECO heeft een grote impact gehad op de samenleving in Twenterand. Meer dan 200 inwoners uit Twenterand werken bij een sociaal werkbedrijf. Dat is een grote groep.

Van gemeentelijke tot aan landelijke politiek is er aandacht voor deze kwestie. Zo worden in oktober 2019 nog kamervragen gesteld aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹. De media

bericht volop over de discussie, zowel regionaal als landelijk. Onder andere *Trouw* maakt melding van de weerstand tegen het bestuur van SOWECO over diens plannen het sociale werkbedrijf op te heffen². Ook sociale media zijn een platform voor discussie³. De FNV organiseert in oktober 2019 een online petitie voor behoud van SOWECO⁴ en roept via Facebook⁵ de leden op de petitie te tekenen.

¹Dijk, J. (SP). (2019, 23 oktober). *De ontmanteling van SW-bedrijf Soweco*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2019Z20246&did=2019D42319>

²Waterval, D. (2020, 8 januari). *Waarom een sociaal werkbedrijf opheffen als het goed loopt?*. *Trouw*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.trouw.nl/economie/waarom-een-sociaal-werkbedrijf-opheffen-als-het-goed-loopt~bdd67c37/?referer=https%3A%2F%2Fduckduckgo.com%2F>

³Onder meer de Ondernemingsraad van Soweco heeft een Facebookpagina waarop discussie plaatsvindt. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.facebook.com/SowecoOR>

⁴FNV (2019, oktober). *Stop ontmanteling Soweco*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://nl.surveymonkey.com/r/soweco>

⁵FNV Scalabor @blggroep. (2019, 7 oktober). *Beste mensen onze collega's van Soweco hebben weer een toekomst*. [Facebook]. Geraadpleegd 18 mei 2020, van <https://www.facebook.com/blggroep/>

Beschrijving van de hotspots

2020 - 11 Opheffing station Geerdijk

Periode: 2013-2016

Station Geerdijk lag aan de zogenoemde ALMA-lijn. Het lijntje Almelo-Mariënberg in dunbevolkt gebied. Het station aan de enkelspoorslijn had twee perrons die van elkaar gescheiden waren door een overweg. De trein stopte, vanuit de rijrichting gezien, op het perron na de spoorwegovergang, zodat de overweg direct weer vrijgegeven kon worden. In de laatste jaren van haar bestaan stopte vier keer per uur een trein in Geerdijk.

De lijn ging open op 1 oktober 1906 en had vooral betekenis voor het goederenvervoer tussen Twente en Groningen. Toen kon men helemaal door tot Groningen stad, via Emmen, Stadskanaal, Veendam en Zuidbroek¹. Veel personenvervoer zal het dieselboemeltje nooit betrokken hebben. In de jaren 90 dreigde het traject zelfs gesloten te worden, omdat het zwaar verlieslijdend was.

In die periode wilde NS graag af van deze lijn. Redding voor lijnen als deze kwam door de introductie van de aanbesteding. Al in de jaren 1984-'85 werd in het kabinet Lubbers gesproken over verzelfstandiging van het openbaar vervoer. Uiteindelijk bracht de commissie Brockx, ingesteld door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, in 1995 een rapport² uit voor een complete herstructurering van het stads- en streekvervoer in Nederland. In datzelfde jaar ging de verzelfstandiging van NS van start (welke uiteindelijk rond het jaar 2000 is afgerond). De toenmalige streekvervoerder Oostnet nam in mei 1998 de lijn Almelo-Mariënberg van de NS over en was daarmee de eerste geregionaliseerde spoorlijn in Nederland. Daarna is de lijn achtereenvolgens door Syntus en Arriva (de huidige vervoerder)

geëxploiteerd en valt samen met de lijn Zwolle-Emmen onder de Vechtdallijnen.

Het station Geerdijk was nooit druk. In de laatste jaren van het bestaan maakten op werkdagen ongeveer 50 reizigers gebruik van het station, waarmee station Geerdijk de voorlaatste plaats inneemt wat betreft in- en uitstappers per dag (Treinreiziger.nl).

Een fanatieke treinreiziger beleefde in 2014 zijn aanwezigheid op het station Geerdijk als volgt:

“Ik sta er alleen. Tekenen dat hier toch al eerder passagiers zijn geweest, zijn de zeven fietsen in de stalling, en een kinderzomerjack dat vanmorgen door iemand is achtergelaten op een bankje. Je moet de geringe passagiersaantallen wel in verhouding zien. 55 op de 600 inwoners die het dorp Geerdijk telt, is nog altijd zo’n 9%; er zijn plaatsen die dat niet halen.

Echt laat moet je het niet maken. De laatste trein vertrekt om 21:22 uit Almelo. Maar daar is, volgens een hardnekkig gerucht, toch niets te beleven. Als ik een treinreiziger uit Geerdijk zou zijn, zou de lol er voor mij nu al af zijn. Bij het vooruitzicht, nog maar 2,5 jaar in te kunnen stappen, zou ik nu waarschijnlijk al zo’n “oudemensenfiets” kopen met elektromotor, en de trein meteen al de rug toekeren.”

(Frans Mensonides³)

¹Hoe tijden veranderen: Sinds 2018 wordt er weer gesproken over het doortrekken van de huidige ALMAHA spoorlijn naar Groningen, zoals o.a. blijkt uit de berichtgeving in *Tubantia* (Koerhuis, B. 2018, 11 oktober. Stapje dichterbij rechtstreekse spoorlijn Almelo-Groningen) <https://www.tubantia.nl/almelo/stapje-dichterbij-rechtstreekse-spoorlijn-almelo-groningen-a4a3b162/>

²Commissie Brockx Openbaar Vervoer. (1995). *Marktwerking in het openbaar vervoer*

³Mensonides, F. (2013). *Geerdijk; de nadagen van een winkeldochter*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <http://www.fransmensonides.nl/geerdijk.html>

De geringe populariteit is niet de reden van opheffing van station Geerdijk. De Provinciale Staten van Overijssel hebben op 17 april 2013 besloten de lijn Almelo-Mariënberg te verbeteren door de lijn door te trekken naar Hardenberg. Omwille van de haalbaarheid is sluiting van station Geerdijk daarbij nodig.

Eind 2013 komt de lijn Almelo-Mariënberg te vallen onder Arriva als onderdeel van de Vechtdallijnen. Daarna zal de lijn geschikt gemaakt worden voor een hogere snelheid dan de destijds gehanteerde snelheid: 120 km/h in plaats van 80 km/h (en hier en daar zelfs 60 km/h). De doortrekking naar Hardenberg maakt de aansluiting op de andere Vechtdallijn Zwolle-Emmen mogelijk. En juist bij die operatie moest het station Geerdijk opgeofferd worden. De treinen zouden de rit Almelo-Hardenberg (ALMAHA-lijn) anders niet halen

binnen een half uur om zo de goede aansluiting bij zowel het station in Almelo als in Hardenberg mogelijk te maken.

Eerst baarde deze ontwikkeling de lokale politiek zorgen. Tegelijkertijd was er ook realiteitszin met betrekking tot deze ontwikkeling. Uiteindelijk heeft het college van de gemeente Twenterand, gelet op geringe in- en uitstappers, daarom besloten om in lijn met de voorkeur van de Regio Twente, provincie Overijssel, ProRail en de nieuwe vervoerder Arriva, in te stemmen met het doortrekken van de lijn naar Hardenberg met sluiting van het station Geerdijk als gevolg⁴. De weerstand vanuit de kern Geerdijk was begrijpelijk, maar ook daar realiseerde men dat dit een realistische ontwikkeling is.

⁴Gemeente Twenterand, Collegebesluit 26 februari 2013

Beschrijving van de hotspots

Voor de vervoersautoriteit, de provincie Overijssel, was de positieve houding van de gemeente Twenterand het sein om in 2015 tot realisering van de doortrekking naar Hardenberg en sluiting van het station Geerdijk over te gaan. Dit betekende voor de reizigers uit Geerdijk dat men verder moest reizen naar een ander station en wel het station Vroomshoop. Daar stond dan tegenover, dat voor heel veel reizigers (ook uit Vroomshoop en Vriezenveen) de reistijd aanzienlijk werd bekort.

Het sluiten van het station Geerdijk ging niet onopgemerkt voorbij. De landelijke pers, zowel dagbladen als nieuwsbulletins op tv, schonken ruime aandacht aan deze gebeurtenis. Ondanks de lichte teleurstelling heeft de sluiting van het station op ludieke wijze plaatsgevonden. De Carnavalsvereniging 'de Smoezen' heeft op zaterdagmiddag 6 februari 2016 een gedenksteen geplaatst bij het station Geerdijk met als opschrift: *"Station Geerdijk verdwijnt uit het Smoezenrijk. Hier rust station Geerdijk. 1 oktober 1906 – 29 april 2016. Ten grave gedragen door Prins John I van CV "de Smoezen"*.

Ook op YouTube zijn verschillende filmpjes over deze sluiting te vinden. Zoals die van de lokale omroep NOOS (Lokale Omroep Noord Oost Overijssel)⁵.

Op het 'moment supreme' werd een recordpoging op touw gezet door Treinreiziger.nl en OV-Magazine om op 19.06 (een verwijzing naar de opening van station Geerdijk in 1906) zoveel mogelijk reizigers op de sluitingsdag te laten komen. Via sociale media werd het evenement extra onder de aandacht gebracht⁶.

Arriva, de provincie Overijssel en ProRail waren enthousiast over dit plan. Tientallen reizigers hebben er gehoor aan gegeven. Het moest de drukste avond ooit worden en dat is gelukt. Echter *"dat mocht niet meer baten om het besluit om sluiting alsnog terug te draaien"*, mocht men toen die gedachte nog hebben gehad.

De allerlaatste trein ooit op het bijna 110 jaar bestaande station Geerdijk was op 30 april 2016 om 0.19 uur.

⁵Omroep NOOS. (2016). *Sluiting station Geerdijk* [Videobestand]. YouTube. Geraadpleegd van <https://www.youtube.com/watch?v=YsmEtXj0FTM&feature=youtu.be>

⁶Wever, M. (20116, 29 april). *Afscheid station Geerdijk* [Facebook]. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://www.facebook.com/events/724535767688934/>

Beschrijving van de hotspots

2020 - 12 Centrumontwikkeling Vroomshoop

Periode: 2001-heden

Rond 1995 werd in de gemeente Den Ham al gesproken over een herinrichting van het gebied aan de oostkant van het Linderflie in Vroomshoop. Dit was nog voor de gemeentelijke herindeling in 2001 van de gemeenten Vriezenveen en Den Ham tot de gemeente Twenterand. Aanleiding was onder andere de leegstand van de oude Mavo, een gymzaal die verbeterd of vervangen moest worden en het Oranjeplein dat aan grondige reconstructie toe was. In 2001 kwamen daar de brand van de voormalige meubelzaak Bolhuis en de leegstand in het winkelcentrum bij. Dit alles maakte het noodzakelijk dat er een gebiedsontwikkelingsplan voor dit deel van het centrum kwam. In het meerjarenprogramma stedelijke vernieuwing 2000-2004 en 2005-2009 is daarom door burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van Twenterand het opstellen van een centrumvisie voor het gehele centrum van Vroomshoop opgenomen. Informatie voor de te ontwikkelen centrumvisie moest komen uit de diverse visies die de nieuwe gemeente Twenterand had laten opstellen, waaronder een detailhandelsstructuurvisie, sociaal-economische visie, woonvisie en verkeersvisie.

Om de verschillende visies bij elkaar te brengen in een gebiedsontwikkelingsprogramma is in 2004/2005 uit 16 stedenbouwkundige bureaus Bureau Witpaard en Partners uit Zwolle geselecteerd om de centrumvisie op te stellen. Eind 2005 is de eerste versie van de visie gepresenteerd. Dit met inbreng van verschillende belanghebbenden, zoals eigenaren van panden, ondernemers- en woningbouwvereniging, NS vastgoed en eigenaren van het winkelcentrum. Volgens de inspraakprocedure voor inwoners is daarop huis-aan-huis een folder verspreid. Ook is voor de inwoners van Vroomshoop een informatiebijeenkomst gehouden. De belangstelling voor deze bijeenkomst

was overweldigend, of op z'n Twents gezegd: "Ze hingen met de benen buiten." Het meest heikele punt was het samenbrengen van de sport-/welzijnsfunctie in het gebied tussen het spoor en het bedrijventerrein en de nieuwbouw van de Brede School op de hoek van de Julianastraat en het Linderflie. Op de eerste visie kwamen uiteindelijk 43 reacties. Die hebben er toe geleid dat de visie behoorlijk is aangepast tot een visie met groot draagvlak. Ondanks flinke oppositie heeft de gemeenteraad dit alternatief van de visie¹ op 6 november 2007 vastgesteld. Dit was mede door de inspanning van het college van Burgemeester en wethouders.

De totale centrumvisie Vroomshoop is opgedeeld in het gebied ten oosten en het gebied ten westen van de spoorlijn Almelo-Mariënberg. Het gebied ten oosten van de spoorlijn gaat over het winkelcentrum. Het betreft onder meer de herinrichting van de Hammerstraat en de Hoofstraat. Ook de nieuwbouw 'Hart van Vroomshoop', met onder andere een passage van het Amaliaplein naar het Julianaplein, hoort hierbij. De herinrichting van de Hammerstraat is tot stand gekomen na een uitvoerige inspraaktraject. Om het westelijk gebied volgens de centrumvisie te realiseren, moest er veel gesloopt worden, zoals de oude MAVO en de gymzaal aan het Oranjeplein. Bij dat laatste is flinke ophef ontstaan rond het sgraffito van de kunstenaar Alfred van Werven aan een van de gevels van de gymzaal. De Werkgroep Monumentale Kunst

¹Witpaard - Partners. (2007). *Centrumvisie Vroomshoop*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van https://www.twenterand.nl/mgd/files/centrumvisie_vroomshoop.pdf

Beschrijving van de hotspots

(WMK) van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut heeft zich tot aan de gemeenteraad ingespannen om het kunstwerk te behouden. Dit is uiteindelijk gelukt. In de media is volop aandacht geweest voor de strijd om het behoud van het kunstwerk².

Na sloop zijn verschillende nieuwbouwplannen uit de centrumvisie gerealiseerd. De nieuwbouw van Activiteitscentrum Het Punt is een multifunctioneel gebouw geworden met een sporthal, bibliotheek, horeca, kantoorruimte en theaterzaal. Het is ontworpen door architectenbureau Kristinsson. Het tot stand komen van Het Punt ging gepaard met uiteenlopende reacties. Het gebouw werd en wordt gezien als aanwinst voor Vroomshoop. Financieel verliep echter niet alles volgens plan. Dit heeft geleid tot aftreden van het bestuur van de stichting en de directeur. Het bestuur fungeerde als opdrachtgever en was verantwoordelijk voor de exploitatie.

De realisatie van het gezondheidscentrum en Brede School Kadans waren eveneens onderdeel van het plan voor het westelijk gebied. Ook de gehele openbare ruimte is heringericht. Daarbij konden omwonenden aangeven welk ontwerp zij gerealiseerd wilden hebben. Een grote meerderheid koos voor het ontwerp

'met elkaar', waarin het elkaar ontmoeten centraal staat. Een opvallend element in het gebied zijn de lavabedden die onder de parkeerplaatsen zijn aangebracht. Hiermee wordt het regenwater in de grond geïnfiltreerd, zodat afvoer via de riolering niet nodig is. De techniek draagt ook bij aan het voorkomen van verdroging.

Eind 2019 zijn nog niet alle plannen uit de centrumvisie gerealiseerd, zoals de herinrichting van het Julianaplein in het oostelijk deel en woningbouw in het westelijk deel. Andere onderdelen zijn een continu proces. De centralisering van de winkelvoorziening is daar een voorbeeld van.

Sluitstuk van de centrumvisie is de verplaatsing van het winkelcentrum Linderflieer naar het terrein dat vrijkomt als de Kennedyschool wordt gesloopt. Net als andere onderdelen van de centrumvisie, zorgt ook deze verhuizing voor de nodige ophef onder de bevolking. Zo organiseerde de Dorpsraad Vroomshoop-Geerdijk een stemming onder de bevolking. Daaruit bleek de nodige weerstand met aandacht in de media³ tot gevolg.

²Redactie Tubantia. (2015, 3 november). Erfgoedvereniging snapt niets van sloop kunst in Vroomshoop. *Tubantia*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van 3 <https://www.tubantia.nl/twenterand/erfgoedvereniging-snapt-niets-van-sloop-kunst-in-vroomshoop-af6a594f/>

³Bogt, A. te. (2018, 21 april). Forse kritiek vanuit dorp op plan voor centrum Vroomshoop. *Tubantia*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van , <https://www.tubantia.nl/twenterand/forse-kritiek-vanuit-dorp-op-plan-voor-centrum-vroomshoop-a1d31a4a/>

Beschrijving van de hotspots

2020 - 13 Verkeersveiligheid N36

Periode: 2012-heden

Al jarenlang is de verkeersveiligheid op de Rijksweg N36 een veelbesproken onderwerp. Op die weg gebeurden veel ongevallen met fatale gevolgen. In zeven jaar tijd gebeurden er op de N36 12 ongelukken, waarbij 13 doden vielen te betreuren. Voor de lokale pers was dat in 2014 aanleiding om dieper op deze materie in te gaan. Op internet doken filmpjes op van roekeloze automobilisten, die met gevaar voor eigen en andermans leven gevaarlijke inhaalmanoeuvres uitvoerden. Na weer een ongeval in maart en in september 2014 was voor veel gebruikers en inwoners van de regio de maat vol. Eind 2014 startte de gemeente Twenterand daarop een **petitie**¹ met de titel 'N36 moet veiliger en wel nu'. In de regionale media was daarvoor veel aandacht. De petitie is door 2.073 mensen ondertekend; van vrachtwagenchauffeurs tot rijinstructeurs en van automonteurs tot politici.

Op initiatief van de gemeente Twenterand is vanaf september 2012 een start gemaakt om de zorgelijke ontwikkelingen op de N36 op de agenda te krijgen bij de desbetreffende gemeenten op dit traject, Regio Twente, provincie Overijssel en Rijkswaterstaat. Ook ondernemers, transporteurs en vervoersbonden hebben als gesprekpartners aan tafel gezeten. Na diverse bijeenkomsten heeft de Regio Twente de

kartrekkersrol op zich genomen om breder draagvlak te creëren. In die tijd heeft Provinciale Staten van Overijssel een motie aangenomen, waarbij Gedeputeerde Staten werd verzocht in nauwe samenwerking met de Regio Twente en de betreffende gemeenten deze problematiek onder de aandacht te brengen bij Rijkswaterstaat. Vervolgens zijn de lobbytrajecten in gang gezet.

De toenmalige fractievoorzitter van de VVD Twenterand, de heer Walraven, heeft dit vanuit de lokale politiek opgepakt. Hij deed daarbij de toezegging om de eerdergenoemde petitie aan de toenmalige verkeersminister Schulz van Haegen van Infrastructuur en Milieu te overhandigen. Hij hield woord. Tijdens het bezoek van de minister aan de gemeente Twenterand op 26 februari 2015 bood de heer Walraven de petitie aan. De toenmalige wethouder van verkeer en vervoer, Ben Engberts, greep deze kans met beide handen aan om de zorgelijke ontwikkelingen op de N36 te benadrukken. Door een speciaal voor de gemeente Twenterand gemaakte **video-opname**² van het gehele N36-traject, is geprobeerd de onhoudbare situatie bij de minister te laten doordringen. In het filmpje zijn de verkeersgevaarlijke situaties duidelijk zichtbaar.

Foto Niek Erents fotografie

Foto Niek Erents fotografie

¹Gemeente Twenterand. (2014). *N36 moet veiliger en wel nu*. Geraadpleegd op 18 mei 2020, van <https://n36veiliger.petities.nl/>

²Gemeente Twenterand. (2015). *Film N36* [Videobestand]. YouTube. Geraadpleegd van <https://youtu.be/II7RgrX1Xo>

Beschrijving van de hotspots

De boodschap is bij de minister duidelijk overgekomen. Als gevolg daarvan zijn diverse contacten geweest met Rijkswaterstaat van hoe nu verder. Het gaat hierbij om twee aspecten, namelijk het verkeersveiligheidsaspect (fysieke maatregelen en gedragsbeïnvloeding) en de doorstroming-/capaciteitsaspect.

De N36 is in mei 2015 opgenomen in de MIRT-agenda (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), om het vervolgens op het landelijke MIRT-programma te krijgen. Daarin is het volgende verwoord:

'De N36 is een gedateerde weg, die niet voldoet aan de eisen van de huidige N-weg inrichting. Er is behoefte aan duidelijkheid over mogelijke lange termijn maatregelen in relatie tot doorstroming en bereikbaarheid en daarmee samenhangende verkeersveiligheid. Regionale partijen zijn van mening dat de vormgeving niet past bij de functie (stroomweg). De N36, die het economisch gebied Twente met het noorden van Nederland verbindt, kent een relatief groot aandeel vrachtverkeer, dat ook met het overige verkeer jaarlijks groeit.'

In Westerhaar-Vriezenveensewijk en Vriezenveen waren in 2013 de op- en afritten al verlengd. Naast de al geplande onderhoudswerkzaamheden, werden tussen 2015 en 2018 op andere plekken de op- en afritten verlengd. Ook werden de kruising Beerzerweg en de bocht spoortunnel Almelo gereconstrueerd, bij afslag Aadorp en Almelo-noord werd de midden geleider aangepast en over een

lengte van 11 km een zogeheten rammelstrook (rijbaanscheiding) aangebracht. Ook werd de kantstreep vervangen door zaagtandribbelmarkering, zijn bomen verwijderd voor het uitzicht en is het inhaalregime aangepast. Volgens wethouder Engbers zijn de eerste en goede stappen gezet:

“Wij blijven scherp op de resultaten die dat op termijn oplevert. Door de terugkoppeling van deze gegevens komt er een steeds beter, met cijfers onderbouwd, beeld die de noodzaak voor verbeteringen op het gebied van veiligheid en – de vervolgstap – opwaardering zullen onderstrepen”.

Op het gebied van gedragsbeïnvloeding zet Rijkswaterstaat begin 2019 diverse acties op touw specifiek voor de N36 met de bedoeling dit als voorbeeld te nemen voor elders in het land. Veilig Verkeer Nederland biedt de mogelijkheid verkeersonveilige situaties die mensen op de N36 zien of ervaren, te melden bij het daarvoor online ingerichte meldpunt (tegenwoordig VVN Participatiepunt).

Daarnaast zette de Regiopolitie Twente twee videowagens in op de N36 voor het waarnemen van verkeersovertredingen/-misdragingen waar mogelijk actie te ondernemen. Dat is iets waar de gemeente Twenterand nadrukkelijk bij betrokken wil blijven. Op dit moment is het nog steeds wachten op een Plan van Aanpak om gedragsbeïnvloeding een plek te geven. Op dat punt is het dossier dan ook nog niet gesloten. Ook het opwaarderen van de N36 van een autoweg naar een autosnelweg blijft een punt van aandacht.

Beschrijving van de hotspots

2020 - 14 Coronacrisis

Periode: 2020-heden

Het begin

In december 2019 duikt in de Chinese stad Wuhan een geheel nieuw coronavirus op. Het virus is overdraagbaar van mens tot mens. Al snel loopt het aantal besmetting op en wordt gesproken van een epidemie. Als het aantal besmettingen blijft toenemen, in veel gevallen met dodelijke afloop, en de risico's van verdere verspreiding steeds duidelijker worden, waarschuwt de wereldgezondheid raad (WHO) voor de kans dat het virus zich verder over de wereld zal verspreiden en zal uitgroeien tot een pandemie. Het coronavirus heeft dan inmiddels een eigen naam gekregen: Covid 19, verwijzend naar het jaar waarin het voor het eerst opgedoken is. In de media wordt al snel de vergelijking getrokken met de Spaanse griep uit het begin van de 20^e eeuw.

Corona in Nederland

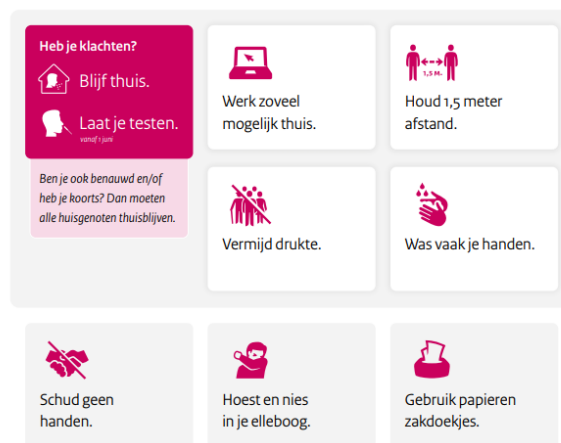
Wat eerst nog ver weg lijkt, komt in februari 2020 ineens angstig dichtbij. In het noorden van Italië worden de eerste corona gevallen bekend. Het aantal besmettingen loopt daarna snel op en al gauw is sprake van een eerste corona uitbraak in Nederland. Het zorgt ervoor dat de ernst van het virus ook in Nederland langzaam begint door te dringen. Aanvankelijk reageert de regering door op te roepen elkaar niet langer de hand te schudden en 1,5 meter afstand te houden. Het duurt nog tot 12 maart voordat de Nederlandse regering voor het eerst landelijke maatregelen aankondigt¹. Het is kort nadat er ook in ons land, in Noord-Brabant en in Limburg, sprake is van een snel oplopend aantal besmettingen en ziekenhuisopnames. De ernst wordt dusdanig ingeschat, dat maatregelen die het openbare leven stilleggen direct ingaan. Het gaat dan in eerste instantie om het sluiten van de horeca, musea, theaters, bioscopen, kapperszaken en het verbieden

van evenementen. Kort daarop worden na maatschappelijke druk ook de scholen gesloten. De centrale eindexamens op alle middelbare scholen worden geschrapt. Sportwedstrijden en tal van andere evenementen worden afgelast. Aan iedereen wordt in de basis geadviseerd om 1,5 meter afstand van elkaar te bewaren, te niezen en te hoesten in de elleboog, vaak handen te wassen en thuis te blijven bij koorts en verkoudheid. Daarnaast wordt gevraagd om zoveel mogelijk binnen te blijven en zo mogelijk vanuit huis te werken. Iedereen van buiten Nederland wordt

Basisregels voor iedereen

Alleen wanneer iedereen zich aan de maatregelen houdt, zetten we samen een stap vooruit.

alleen samen krijgen we corona onder controle

Voor meer informatie: rijksoverheid.nl/coronavirus of het 0800-1950

opgedragen alleen nog naar Nederland af te reizen als dat strikt noodzakelijk is en vanuit Nederland alleen naar het buitenland te reizen als hier een noodzaak toe is. Vanaf dat moment is de pandemie tot coronacrisis

¹Rijksoverheid, *Nieuwe maatregelen tegen verspreiding coronavirus in Nederland*, geraadpleegd op 28 september 2020 van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/12/nieuwe-maatregelen-tegen-verspreiding-coronavirus-in-nederland>

Beschrijving van de hotspots

geworden. Met het ingaan van deze landelijke maatregelen, wordt het virus voor iedereen merkbaar, ook in de regio Twente en dus ook in de gemeente Twenterand.

Het ontstaan van de crisis en de maatregelen

Het aantal besmettingen en daarmee het aantal ziekenhuisopnames loopt snel op. Veel mensen belanden op de intensive care van de verschillende ziekenhuizen in Nederland. Al snel wordt duidelijk dat de IC-capaciteit in ons land niet toereikend is om de vraag aan te kunnen. Uitbreiding van de IC-capaciteit – dat inmiddels ook een belangrijk politiek item is geworden – blijkt noodzakelijk en wordt binnen enkele weken gerealiseerd in de ziekenhuizen en op locaties in de nabijheid daarvan.

De veiligheidsregio's en de afzonderlijke gemeenten daarbinnen komen direct in actie op het moment dat er daadwerkelijk sprake is van een crisis en Nederland in een toestand van een zogenaamde intelligente lockdown terecht komt. Een Noodverordening² wordt van kracht, die de maanden daarna meerdere keren naar aanleiding van de diverse maatregelen van het rijk wordt aangepast.

Het kabinet komt al snel met een pakket aan maatregelen die het functioneren van mensen in het "nieuwe" dagelijkse leven moeten gaan ondersteunen, zoals de noodopvang in kindercentra en op scholen voor mensen werkzaam in de vitale dan wel cruciale beroepen en kort daarna de noodopvang voor kwetsbare groepen. In de coördinatie hiervan heeft de gemeente een belangrijke taak. In minder dan een week moet in nauwe samenspraak met kindercentra en scholen de noodopvang gerealiseerd worden. De gemeente Twenterand heeft dit snel georganiseerd en loopt daarmee in de regio voorop. Ook het vervoer van kinderen met een beperking hoort daarbij. De scholen hebben het druk. Thuisonderwijs moet worden opgestart en de nodige apparatuur moet

worden aangeschaft en ingericht. Daarnaast komen diverse regelingen voor financiële tegemoetkomingen van de grond. Als eerste is dat de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemer (Tozo 1, 2 en 3). De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Daarnaast is er de mogelijkheid van een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Binnen Twente is de uitvoering van deze regeling opgepakt door het ROZ-Twente. Voor alleen Tozo 1 en 2 ontvangt ROZ-Twente al bijna 530 aanvragen inkomensaanvulling en 57 kredietaanvragen. Tozo 3 is geldig vanaf 1 oktober en loopt tot 1 juni 2021.

In de tweede plaats wordt de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) gelanceerd. Ondernemers kunnen tot maximaal 90% van hun loonkosten vergoed krijgen als ze verwachten ten minste 20% omzet te verliezen tijdens de coronacrisis. Vanaf januari 2021 moet er sprake zijn van een omzetsdaling van ten minste 30%.

De derde regeling is de Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19 (TOGS), bestemd voor ondernemers die directe schade ondervonden van diverse kabinetsmaatregelen om het coronavirus in te dammen. Deze specifieke groep ondernemers heeft de mogelijkheid een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 netto aan te vragen waarmee ze hun vaste lasten kunnen betalen. De uitvoering van de laatste twee regelingen is niet neergelegd bij de gemeenten.

Veel aandacht is er voor de kwetsbare groepen in de samenleving en dan met name de ouderen in thuisituaties en in de verzorging- en verpleeghuizen. De dagbestedingsactiviteiten zijn stopgezet. Bezoek van familie en vrienden is opeens niet meer mogelijk. Eenzaamheid ligt op de loer. Dit prikkelt de samenleving tot veel spontane, mooie en creatieve initiatieven. Ook in Twenterand is de aandacht voor

²Veiligheidsregio Twente, *Noodverordening Coronavirus Veiligheidsregio Twente maart 2020*, geraadpleegd op 28 september 2020, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/bgr-2020-239.html>

Beschrijving van de hotspots

deze doelgroep groot. Meerdere welzijns- en zorgorganisaties (o.a. Zorgsaam, Evenmens, Stichting Manna) organiseren en ondernemen actie met het oog op deze doelgroep.

Vanuit de gemeente gaat de aandacht uit naar kinderen met een ontwikkelingsachterstand die door de sluiting van de peuteropvang en de reguliere kinderopvang niet de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven of gastouderopvang kunnen bezoeken. Om de ouders te stimuleren in de ontwikkeling van hun kind wordt aan alle kinderen die gebruik maken van deze voorzieningen gratis Het Grote Fiep Kijkboek verstrekt.

Wanneer de cijfers van het aantal besmettingen met het coronavirus een daling begint te vertonen en het aantal opnames in de ziekenhuizen en vooral op de IC's flink afneemt, komt het kabinet in fasen met een versoepelingen. Voor de concrete invulling hiervan is een belangrijke taak weggelegd voor de gemeente. In deze fase is er binnen de gemeente Twenterand een kernteam corona geformeerd. Veel medewerkers schuiven tijdelijk hun reguliere werkzaamheden opzij om zich te richten op het faciliteren van de herstart van het onderwijs, de kinderopvang, de sportverenigingen, de culturele verenigingen en de horecaondernemingen. Daarnaast worden er besluiten genomen over coulanmaatregelen op het terrein van de subsidieverstrekingen en de betaling van huren aan de gemeente.

Aanvankelijk is het voor de sport alleen mogelijk om buitensportactiviteiten voor de jeugd tot 18 jaar op te starten. Dit vraagt de nodige creativiteit van de sportverenigingen in het organiseren van hun aanbod en de inzet van vrijwilligers hierbij.

Geleidelijk aan wordt dit meer en meer verruimd tot het sporten voor alle inwoners en het sporten in sportzalen en sportscholen. Uiteraard alles onder een scherp toezicht oog van de door de sportorganisaties aangewezen coronacoördinatoren. Sportorganisaties

moeten bij de gemeente een plan van aanpak indienen, waarvoor goedkeuring is vereist alvorens te kunnen starten. Binnen een week worden 60 van deze plannen beoordeeld.

De heropening van de horeca vraagt om aanpassing van de horecaverGUNningen. Hiertoe bezoekt de gemeente in korte tijd 28 horecaondernemingen. Herinrichting van de terrassen, het plaatsen van schermen, het hebben van een coronaprotocol, het beschikken over voldoende toezicht, het noteren van de namen en telefoonnummers van de bezoekers, het is allemaal noodzakelijk om daadwerkelijk het café of restaurant te mogen openen.

Corona en communicatie

Een andere belangrijke taak van de gemeente is de communicatie over de maatregelen tegen de verspreiding van het virus en over de mogelijkheden van steunmaatregelen. Het doel van de communicatie is in eerste instantie dat ook de inwoners van Twenterand zich aan de landelijk opgelegde maatregelen houden. Daarnaast worden doelgroepen op de hoogte gesteld van de steunvoorzieningen en bijzondere initiatieven uit de samenleving. Een voorbeeld daarvan is de website www.visittwenterand.nl/samen-sterk, waarop heel veel initiatieven in Twenterand samenkomen, zoals hulp van de Stichting Manna en ZorgSaam Twenterand.

Een ander doel van de communicatie is betekenisgeving aan de impact van de coronacrisis op de samenleving van Twenterand. Burgemeester Van der Kolk deed dat vanuit haar burgermoederrol, de wethouders meer op hun eigen portefeuilles maar ook gezamenlijk als college richting de samenleving, met specifieke aandacht voor (horeca- en evenementen-) ondernemers, mensen werkzaam in de zorg en ouderen.

Het contact met de samenleving verloopt via verschillende kanalen. Zo zijn er wekelijks berichten in InTwenterand³, afbeeldingen, filmpjes, artikelen, nieuws via de gemeentelijke website en social media, persoonlijke berichten van burgemeester en wethouders enz. Communicatiemiddelen over de maatregelen werden aangeleverd door het ministerie en lokaal ingezet.

Ook de Veiligheidsregio Twente communiceert actief vanuit haar verantwoordelijkheid bij vooral de noodverordeningen en afspraken die regionaal werden gemaakt. Kort voor de zomervakantie nam de intensiteit waarmee werd gecommuniceerd, langzaam af.

Corona en de financiën

Dat de coronacrisis financiële gevolgen heeft voor wie dan ook wordt al vrij snel duidelijk. Niet alleen individuele burgers, maar ook verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. De roep om compensatie is groot. Het rijk komt met een flink pakket aan compensatiemaatregelen op individueel niveau en op organisatie-/bedrijfsniveau. Ook de gemeente Twenterand krijgt hiermee te maken. Vanaf de start is goed bijgehouden welke extra kosten de gemeente als gevolg van de coronacrisis zelf maakt en welke kosten (mogelijk) door derden via de gemeente op het rijk verhaald zouden kunnen worden.

Niet in alle gevallen zal immers volledige compensatie aan de orde zijn.

Corona en de dagelijkse bedrijfsvoering van de gemeente

Vanaf vrijdag 13 maart 2020, het moment van het afkondigen door het kabinet van de intelligente lockdown, geldt één belangrijk uitgangspunt: zoveel mogelijk thuiswerken. Voor de meeste medewerkers een enorm gewenningsproces. Geen fysieke afspraken en overleggen meer. Alle contacten lopen volledig digitaal. Er is meer mogelijk dan gedacht. Zelfs sollicitatiegesprekken verlopen met succes digitaal. Aanvankelijk zijn de gemeentelijke balies beperkt open, maar in de loop van de tijd worden met alle voorzorgsmaatregelen de reguliere openingstijden weer gehanteerd en kunnen inwoners van Twenterand weer bij de gemeente terecht.

Meerdere acties worden uitgezet om vanaf 1 september 2020 weer meer medewerkers in het gebouw toe te laten, maar de nadering van een mogelijke tweede besmettingsgolf maakt dat wordt besloten het thuiswerken zoveel mogelijk te handhaven tot na de jaarwisseling 2020/2021.

De toekomst

Bij het verschijnen van de hotspotrapportage is er sprake van een nieuwe piek in de besmettingen, de zogenaamde tweede golf. Over de duur van de coronacrisis valt maar weinig te zeggen. De gevolgen die dat opnieuw zal hebben voor Twenterand, voor iedereen, zijn niet te voorspellen. Voor menigeen betekent dat een toekomst van onzekerheid en bezorgdheid en met een impact op het eigen leven en voor de samenleving als geheel. De hotspot 'coronacrisis' kent dan ook een open en onbekend eind.

³InTwenterand, de gemeentelijke informatiepagina die wekelijks verschijnt in de huis-aan-huis krant De Toren van Twenterand en te vinden is op de website van de gemeente.

Colofon:

Aan de hotspotmonitor en de totstandkoming van de eindrapportage hebben verschillende mensen bijgedragen.

De expertgroep heeft bestaan uit: Henk Stegeman (extern deskundige en voorzitter Vereniging Oud-Vriezenveen), Herman Dasselaar (extern deskundige), Wilmie Bos, Roelof Venema, Allard Vaatstra en Eelco Lelieveld (allen gemeente Twenterand).

Als auteurs hebben aan deze rapportage bijgedragen: Adelbert Aveskamp, Allard Vaatstra, Anne Visserman, Arend Ligtenberg, Bert de Vries, Debby Stevens, Eelco Lelieveld, Erwin Nijenhuis, Gerard Annink, Gert Hofman, Inge Lenters, Lenneke Tan, Leonard Koppelman, Niek Steenhagen, Regine Evers en Roelof Venema en met een redactionele bijdrage van Mijande Wonen.

Opmaak: Helga Lammers

Redactie en eindredactie: Helga Lammers en Eelco Lelieveld

Gemeente Twenterand, 17 december 2020